KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 6.11.2025 r.
COM(2025) 667 final

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY, EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU REGIONÓW

Sprawozdanie na temat stanu unii energetycznej na 2025 r.

(na podstawie rozporządzenia (UE) 2018/1999 w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu)

1. WPROWADZENIE: BUDOWANIE SILNEJ UNII ENERGETYCZNEJ

Jak podkreślono w raporcie Draghiego, wysokie koszty energii leżą u podstaw wielu wyzwań stojących przed Europą. Chociaż ceny energii są znacznie niższe niż podczas kryzysu energetycznego w 2022 r., są one nadal znacznie wyższe niż u naszych konkurentów i znacznie się różnią w poszczególnych państwach członkowskich UE, co pozostaje źródłem obaw wielu gałęzi przemysłu i obywateli Unii. Wynika to głównie z zależności Europy od importowanych paliw kopalnych, których wartość wyniosła blisko **375 mld EUR w 2024 r.**[1], oraz ze strukturalnej nieefektywności spowodowanej niepełną integracją unijnego systemu elektroenergetycznego.

Prawdziwa unia energetyczna oparta na rodzimej produkcji czystej energii, silnym sektorze energii odnawialnej i efektywnym wykorzystaniu energii ma absolutnie kluczowe znaczenie dla bezpieczeństwa i konkurencyjności UE oraz dla osiągnięcia unijnych celów w zakresie neutralności klimatycznej. Udział energii ze źródeł odnawialnych w europejskim koszyku energii elektrycznej w 2024 r. osiągnął już 47 %, a środki w zakresie efektywności energetycznej doprowadziły do **oszczędności w wysokości około 120 mld EUR** na rachunkach za energię, co utorowało drogę do niezależności energetycznej.

Na początku 2025 r. Komisja przedstawiła **Pakt dla czystego przemysłu**, w którym zarysowano działania mające na celu obniżenie cen energii i tworzenie wysokiej jakości miejsc pracy oraz odpowiednich warunków, aby przedsiębiorstwa mogły prosperować pod względem finansowania, rynków pionierskich, handlu i dostępu do zasobów. **Pakt dla czystego przemysłu** wprowadza neutralność klimatyczną do polityki przemysłowej, określając konkretne działania mające na celu przekształcenie dekarbonizacji w czynnik napędzający wzrost europejskiego przemysłu. Jednocześnie w **Planie działania na rzecz przystępnej cenowo energii** wprowadzono środki krótkoterminowe i strukturalne mające na celu zapewnienie stabilnych i przewidywalnych kosztów energii, zwiększenie efektywności energetycznej oraz rozpowszechnienie produkcji energii ze źródeł odnawialnych, dzięki czemu przedsiębiorstwa będą mogły utrzymać konkurencyjność, a konsumenci korzystać z przystępnej cenowo energii. Obie te inicjatywy stanowią nowy etap dokończenia budowy unii energetycznej i stworzenia prawdziwie zintegrowanego systemu energetycznego umożliwiającego swobodny przepływ taniej rodzimej czystej energii w całej Europie.

W ostatnich latach szybko zmieniający się krajobraz geopolityczny wpływa na światowe rynki energii. Wykorzystywanie przez Rosję energii jako broni zagraża bezpieczeństwu energetycznemu Europy i odbija się na stabilności gospodarczej i wzroście gospodarczym Unii. W reakcji na tę sytuację UE uruchomiła w maju 2022 r. plan REPowerEU, aby stopniowo uniezależnić się od rosyjskich paliw kopalnych zgodnie z Deklaracją wersalską. Obecnie wszystkie krajowe plany odbudowy i zwiększania odporności w ramach NextGenerationEU zawierają **rozdziały REPowerEU**, w których przewidziano inwestycje o szacowanej łącznej wartości 65,3 mld EUR. Dzięki szybkim, skoordynowanym działaniom na szczeblu europejskim i współpracy z partnerami międzynarodowymi udział przywozu gazu z Rosji do UE zmniejszył się z 45 % w 2021 r. do 19 % w 2024 r. i do 12 % w 2025 r. (do sierpnia) po wstrzymaniu tranzytu przez Ukrainę. Dzięki staraniom i sankcjom UE zmniejszył się również przywóz rosyjskiej ropy naftowej – z 27 % na początku 2022 r. do 3 % w pierwszej połowie 2025 r.[2], a przywóz rosyjskiego węgla został całkowicie wstrzymany.

Aby całkowicie wyeliminować zależności, Komisja dotrzymała obietnicy zajęcia się pozostałą ich częścią w maju 2025 r., przedstawiając **Plan działania na rzecz zakończenia importu**

[1] „Imports of energy products to the EU down in 2024 - News articles - Eurostat" [Spadek przywozu produktów energetycznych do UE w 2024 r. – Artykuły prasowe – Eurostat].

[2] „Quarterly reports highlight solar record and progress away from Russian gas" [W sprawozdaniach kwartalnych podkreślono rekordowe wykorzystanie energii słonecznej oraz postępy w uniezależnianiu się od rosyjskiego gazu] – Komisja Europejska;
„EU imports of energy products – latest developments" Statistics Explained – Eurostat [Przywóz produktów energetycznych do UE: najnowsze tendencje – Objaśnienie statystyk – Eurostat].

energii z Rosji, a następnie w czerwcu pierwszy wniosek ustawodawczy. Ten przełomowy wniosek, negocjowany obecnie przez współprawodawców, stanowi **silny sygnał polityczny**, że Europa nie będzie już tolerowała wykorzystywania dostaw energii jako broni. Jest on spójny z 19. pakietem sankcji wobec Rosji, w którym Komisja zaproponowała ogólnounijny zakaz przywozu rosyjskiego LNG od 1 stycznia 2027 r. w połączeniu z bardziej zdecydowanymi działaniami wobec floty cieni oraz całkowitym zakazem transakcji z przedsiębiorstwami Rosnieft i Gazprom Nieft w celu ograniczenia przepływów pieniężnych związanych z ropą naftową.

Europa jest najszybciej ocieplającym się kontynentem na świecie, co stanowi zagrożenie dla jej dobrobytu i bezpieczeństwa. Zmniejszając swoją zależność od paliw kopalnych z Rosji i reszty świata, UE dąży nie tylko do wzmocnienia swojej niezależności energetycznej, ale również do ochrony swoich obywateli i utrzymania wiodącej pozycji Europy w działaniach na rzecz dekarbonizacji, ponieważ UE nie może być uzależniona od paliw kopalnych, których nie produkuje.

Zgodnie z przeprowadzoną przez Komisję **ogólnounijną oceną ostatecznych zaktualizowanych krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu (KPEiK)**, jeżeli państwa członkowskie wdrożą KPEiK wraz z polityką UE, Unia zbliży się do osiągnięcia swoich celów na 2030 r. w zakresie redukcji emisji gazów cieplarnianych i w zakresie energii odnawialnej. Nadal jednak istnieje znaczna luka w odniesieniu do efektywności energetycznej, co wskazuje, że aby osiągnąć cele UE w zakresie oszczędności energii na rok 2030, konieczne są dodatkowe środki i bardziej zdecydowana realizacja, wraz z dalszymi działaniami na rzecz zapewnienia niezbędnych inwestycji i finansowania.

Pomimo przyspieszenia w ostatnich latach inwestycji w czyste technologie, zwłaszcza dzięki wsparciu z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz funduszy wspierających politykę spójności, obecny poziom inwestycji jest niewystarczający, aby zaspokoić szacowane roczne potrzeby inwestycyjne w systemie energetycznym, które sięgają **660 mld EUR** w latach 2026–2030, a nawet wyższych kwot w latach 2031–2040 i które są niezbędne do osiągnięcia unijnych celów w zakresie klimatu i energii[3].

W tym kontekście we wniosku dotyczącym ambitnych wieloletnich ram finansowych (WRF) w wysokości 1,98 bln EUR na lata 2028–2034 (w cenach bieżących) zaproponowano pięciokrotne zwiększenie budżetu **instrumentu „Łącząc Europę”** na transgraniczną infrastrukturę energetyczną, **co świadczy o absolutnej konieczności znacznego zwiększenia inwestycji w europejskie sieci energetyczne**.

Roczne **sprawozdanie na temat stanu unii energetycznej stanowi coroczną ilustrację postępów UE w osiąganiu celów unii energetycznej** i **przechodzeniu na czystą energię**.

W tegorocznym sprawozdaniu przedstawiono postępy poczynione w latach 2024–2025, przedstawiając, w jaki sposób UE zareagowała na zmieniające się globalne i wewnętrzne wyzwania w pierwszym roku kadencji obecnej Komisji. Sprawozdanie to składa się z trzech części: w pierwszej kolejności omówiono w nim **postępy w realizacji Planu działania na rzecz przystępnej cenowo energii oraz potwierdzono realizację celów i założeń polityki na 2030 r. W drugiej części przeanalizowano stan procesu tworzenia unii energetycznej** w jej pięciu wymiarach na podstawie wyników oceny dwuletnich sprawozdań państw członkowskich z postępów w realizacji KPEiK przedłożonych w 2025 r. **Trzecia część dotyczy przyszłości, torując drogę do podjęcia zdecydowanych działań w celu dokończenia budowy unii energetycznej i przygotowania ram polityki klimatyczno-energetycznej na nadchodzące dziesięciolecie.**

[3] „Energy in the next long-term EU budget: Commission invites input” [Energia w kolejnym długoterminowym budżecie UE: Komisja zaprasza do zgłaszania uwag].

NAJWAŻNIEJSZE OSIĄGNIĘCIA W 2025 R. NA DRODZE DO PRAWDZIWEJ UNII ENERGETYCZNEJ

- ***Plan działania na rzecz przystępnej cenowo energii*** *przedstawiony przez Komisję 26 lutego 2025 r. wraz z* ***Paktem dla czystego przemysłu*** *przyczyni się do obniżenia kosztów energii dla przemysłu, przedsiębiorstw i obywateli. Zawiera on kompleksowy zestaw środków obejmujący mobilizację inwestycji, zwiększenie elastyczności i usprawnienie procedur wydawania pozwoleń w celu zwiększenia dostaw czystej i przystępnej cenowo energii, inwestycje w środki poprawiające efektywność energetyczną, a także wzmocnienie sieci energetycznej.*

- *Aby wesprzeć jego realizację, 2 lipca 2025 r. Komisja przyjęła pakiet wytycznych dotyczących* ***promowania inwestycji wyprzedzających w sieci energetyczne, innowacyjnych technologii energii odnawialnej i form wdrażania energii odnawialnej, wyznaczania obszarów infrastruktury sieci i magazynowania*** *oraz* ***przeglądu metod ustalania taryf sieciowych*** *z myślą o wsparciu państw członkowskich, krajowych organów regulacyjnych i operatorów sieci w rozbudowie floty energii odnawialnej, wzmocnieniu naszych sieci i planowania sieci oraz opracowaniu taryf sieciowych zachęcających do elastyczności i racjonalnego pod względem kosztów wykorzystania sieci.*

- *4 września 2025 r. komisarz Dan Jørgensen zapowiedział dwie pierwsze* ***trójstronne umowy na rzecz przystępnej cenowo energii dotyczące odpowiednio morskiej energii wiatrowej i sieci przesyłowych energii morskiej oraz magazynowania energii****, które to umowy mają zostać zawarte w najbliższych miesiącach. W umowach tych, stanowiących porozumienie między producentami energii, odbiorcami przemysłowymi oraz sektorem publicznym reprezentowanym przez państwa członkowskie i Komisję, zostaną określone wzajemne zobowiązania mające na celu odblokowanie inwestycji niezbędnych do szybkiego włączenia do systemu lokalnie wyprodukowanej i przystępnej cenowo energii. Ponadto Komisja ocenia obecnie potencjał podobnych umów w innych obszarach, takich jak biometan, efektywność energetyczna, małe reaktory modułowe czy integracja energetyczna centrów danych.*

- *UE drastycznie zmniejszyła swoją zależność od rosyjskiej energii:* ***udział przywozu gazu z Rosji (gaz rurociągowy i LNG) zmniejszył się z 45 % w 2021 r. do 12 % w 2025 r. (do sierpnia)****, a w wyniku wprowadzonych sankcji udział przywozu ropy naftowej z tego kraju zmalał z 27 % na początku 2022 r. do zaledwie 3 %. Te znaczne ograniczenia, wynikające ze skoordynowanych działań UE i wysiłków na rzecz dywersyfikacji źródeł energii, stanowią ważny krok w kierunku wycofania importu energii z Rosji i wzmocnienia bezpieczeństwa energetycznego Unii.*

- *W* ***Planie działania na rzecz zakończenia importu energii z Rosji****, przedstawionym przez Komisję 6 maja 2025 r., określono skoordynowane i stopniowe podejście do zakończenia importu rosyjskiego gazu oraz rosyjskiej ropy naftowej i energii jądrowej do UE. Pierwszy* ***wniosek ustawodawczy dotyczący rozporządzenia w sprawie stopniowego wycofywania się z przywozu rosyjskiego gazu ziemnego*** *zapewni stopniowe, ale skuteczne wycofywanie rosyjskiego gazu i rosyjskiej ropy naftowej, przy jednoczesnym zachowaniu bezpieczeństwa dostaw w UE i utrzymaniu stabilności rynku. We wniosku przewidziano także środki mające na celu zwiększenie przejrzystości i poprawę monitorowania bezpieczeństwa dostaw energii w UE poprzez całkowite wyeliminowanie zależności UE od rosyjskiej energii. Nakładając 19. pakiet sankcji na Rosję, Komisja zaproponowała ogólnounijny zakaz przywozu rosyjskiego LNG od 1 stycznia 2027 r. w połączeniu z bardziej zdecydowanymi działaniami wobec floty cieni oraz całkowitym zakazem transakcji z przedsiębiorstwami Rosnieft i Gazprom Nieft w celu ograniczenia przepływów pieniężnych związanych z ropą naftową.*

- *9 lutego 2025 r. Estonia, Litwa i Łotwa z powodzeniem zsynchronizowały swoje sieci elektroenergetyczne z obszarem synchronicznym Europy kontynentalnej.* ***Synchronizacja krajów bałtyckich*** *jest sztandarowym projektem zapewniającym bezpieczeństwo energetyczne UE, który przez ostatnie 15 lat był wspierany przez Komisję przy użyciu środków politycznych, technicznych i finansowych na niespotykaną dotąd skalę. Obejmuje to ponad 1,23 mld EUR dotacji z unijnego instrumentu „Łącząc Europę" oraz 60 mln EUR z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF).*

- ***UE przygotowuje się do zimy, realizując trajektorię napełniania magazynów gazu*** *na poziomie zgodnym ze średnią odnotowaną w latach 2016–2021 (83 % na początku października) i jest na dobrej drodze do osiągnięcia celu wynoszącego 90 % na dzień 1 listopada. Niedawne zmiany w rozporządzeniu w sprawie magazynowania gazu zapewniają większą elastyczność, co pomaga państwom członkowskim zoptymalizować operacje magazynowania i zwiększyć bezpieczeństwo energetyczne.*

- *Ostateczne* ***krajowe plany w dziedzinie energii i klimatu*** *(KPEiK) pokazują, że państwa członkowskie* ***znacznie zmniejszyły lukę w realizacji celów w zakresie energii i klimatu na 2030 r.*** *przy szacowanym spadku całkowitych emisji netto gazów cieplarnianych o około 54 % w 2030 r. w porównaniu z 1990 r. oraz luce w poziomie ambicji wynoszącej jedynie 1,5 % w stosunku do celu, jakim jest udział energii ze źródeł odnawialnych na poziomie 42,5 %, ale wynika z nich również, że państwa członkowskie muszą dołożyć większych starań, jeśli chodzi o wkład w realizację celu w zakresie efektywności energetycznej wynoszącego 11,7 % do 2030 r., a także w zapewnienie niezbędnych inwestycji i finansowania. Komisja ściśle monitoruje realizację planów i analizuje możliwości podjęcia dalszych działań, aby osiągnąć wyniki przewidziane w prognozach państw członkowskich. Aby ułatwić zlikwidowanie luki w zakresie efektywności energetycznej, podczas nieformalnego posiedzenia Rady ds. Energii w dniach 4–5 września 2025 r. Komisja uruchomiła forum działań na rzecz efektywności energetycznej.*

- ***Grupa Zadaniowa ds. Unii Energetycznej*** *zapowiedziana w Planie działania na rzecz przystępnej cenowo energii, uruchomiona już w czerwcu 2025 r., skupia przedstawicieli wysokiego szczebla Komisji i państw członkowskich i pracuje nad poprawą koordynacji w ramach unii energetycznej oraz usprawnieniem zarządzania nią i ukończeniem procesu jej tworzenia. Celem tej grupy jest wysłanie* ***sygnału politycznego*** *dotyczącego konkretnych kluczowych wyzwań, które kształtują przyszłość naszego wspólnego systemu energetycznego.*

- ***Nową zainstalowaną moc energii ze źródeł odnawialnych*** *w 2024 r. szacuje się na około* ***77 GW*** *(12,9 GW w przypadku energii wiatrowej i 65,5 GW w przypadku energii słonecznej), co stanowi wzrost o 17 % w porównaniu z 2023 r. W 2024 r. wytwarzanie energii elektrycznej w UE nadal opierało się przede wszystkim na źródłach odnawialnych, które zapewniały 47,3 % całkowitej energii elektrycznej. W czerwcu 2025 r. energia słoneczna po raz pierwszy stała się największym źródłem energii elektrycznej w UE.*

- *Osiągnięcie* ***wyznaczonego przez UE celu na rok 2030, jakim jest 42,5 % udziału energii ze źródeł odnawialnych*** *w zużyciu energii w UE (z dążeniem do osiągnięcia 45 %), będzie wymagało* ***znacznie szybszego rozpowszechniania energii odnawialnej w nadchodzących latach****, przy czym aby osiągnąć w 2025 r. kolejny punkt odniesienia wynoszący 29,7 %, konieczny będzie roczny wzrost o 2,6 punktu procentowego.*

- *Jeżeli chodzi o odchodzenie od paliw kopalnych,* ***produkcja i zużycie węgla nadal maleją****. W latach 2018–2024 UE zmniejszyła zużycie węgla kamiennego i węgla brunatnego o około połowę.*

- ***Zużycie energii pierwotnej*** *w UE zmniejszyło się o 4,1 % w 2023 r., a zużycie energii końcowej zmalało o 3 % w porównaniu z 2022 r. Największy spadek zużycia energii końcowej odnotowano w sektorze mieszkaniowym, a następnie w przemyśle i usługach.*

- *11 września 2025 r. uruchomiono* ***inicjatywę na rzecz efektywności energetycznej MŚP****, aby wesprzeć inwestycje energetyczne dla 350 000 małych i średnich przedsiębiorstw w całej Europie za pomocą nowej puli środków finansowych w wysokości 17,5 mld EUR (2025–2027). Komisja będzie nadal mobilizować kapitał publiczny i prywatny poprzez koalicje, krajowe centra, platformy inwestycyjne, wsparcie EBI oraz zachęcanie do tworzenia nowych narzędzi inwestycyjnych w celu zwiększenia efektywności energetycznej.*

- *Opracowany przez Komisję ósmy* ***przykładowy program energetyki jądrowej*** *(PPEJ) z czerwca 2025 r. stanowi oparty na faktach kompleksowy przegląd tendencji w zakresie rozwoju energetyki jądrowej. Realizacja planów państw członkowskich będzie wymagać znacznych inwestycji szacowanych na 241 mld EUR do 2050 r., obejmujących budowę nowych wielkoskalowych reaktorów i wydłużenie okresu eksploatacji („scenariusz bazowy" przewiduje 109 GW mocy). Pod koniec 2024 r. w 12 państwach członkowskich eksploatowanych było 101 reaktorów jądrowych, co stanowiło prawie jedną czwartą z ponad 400 reaktorów eksploatowanych na całym świecie.*

- *Komisja uruchomiła* ***unijną platformę ds. energii i surowców****, która ma umożliwić wykorzystanie potencjału wynikającego z wielkości rynku europejskiego oraz wzmocnić pozycję europejskich przedsiębiorstw w obszarze efektywnego pozyskiwania produktów i surowców związanych z energią. Obejmuje ona różne mechanizmy dotyczące wodoru, surowców, biometanu, skroplonego gazu ziemnego (LNG) i gazu ziemnego.*

- ***Osiągnięto postępy w pracach nad dostosowaniem krajów kandydujących do polityki energetycznej UE*** *w ramach szerszych priorytetów rozszerzenia. Przeprowadzono spotkania przeglądowe dotyczące* ***Ukrainy*** *i* ***Mołdawii****, których celem była ocena stopnia dostosowania tych krajów do dorobku prawnego UE w dziedzinie energii. Komisja zakończyła proces przeglądu zgodności prawa krajowego z prawem unijnym w odniesieniu do* ***Albanii*** *i* ***Macedonii Północnej****. W ramach procesu akcesyjnego* ***Serbii*** *i* ***Czarnogóry*** *prowadzone są negocjacje dotyczące rozdziałów 15 (Energia) i 21 (Sieci transeuropejskie) klastra 4.*

- *W styczniu 2025 r. przewodnicząca Ursula von der Leyen zainicjowała* ***Globalne Forum Transformacji Energetycznej****, którego głównym zadaniem będzie wdrożenie zaleceń pierwszego w historii globalnego przeglądu poprzez trzykrotne zwiększenie światowych zdolności w zakresie energii ze źródeł odnawialnych i podwojenie tempa poprawy efektywności energetycznej do 2030 r.*

- *Ponadto w październiku 2025 r. Komisja przyjęła* ***komunikat w sprawie nowej wizji UE dotyczącej usprawnienia globalnej transformacji klimatycznej i energetycznej****.*

- *Zaproponowano nowe ramy zarządzania* ***strategicznym planem w dziedzinie technologii energetycznych*** *(plan EPSTE) przewidujące opracowanie wspólnych programów wdrażania i inwestycji dla każdej czystej technologii energetycznej, co spowoduje zacieśnienie współpracy między UE, państwami członkowskimi, podmiotami prowadzącymi badania naukowe i podmiotami przemysłowymi, zgodnie z ambicjami określonymi w akcie w sprawie przemysłu neutralnego emisyjnie.*

2. REALIZACJA PLANU DZIAŁANIA NA RZECZ PRZYSTĘPNEJ CENOWO ENERGII

Unia Europejska stoi przed pilnym wyzwaniem: **wysokie i niestabilne ceny energii mogą osłabić poparcie społeczne dla transformacji energetycznej, ponieważ 47 mln Europejczyków dotkniętych jest ubóstwem energetycznym**, a rosnące różnice cenowe w stosunku do innych najważniejszych gospodarek osłabiają konkurencyjność przemysłu UE.

Aby sprostać połączonym wyzwaniom, jakimi są uzależnienie od przywozu drogich paliw kopalnych, nieefektywność rynku energii oraz brak pełnej integracji systemu energetycznego, UE przyjmuje kompleksowe podejście do dokończenia procesu tworzenia unii energetycznej. W Planie działania na rzecz przystępnej cenowo energii przedstawiono działania mające na celu obniżenie rachunków za energię w perspektywie krótkoterminowej, takie jak obniżenie podatków od energii elektrycznej, już dające rezultaty w niektórych państwach członkowskich, przy jednoczesnym dążeniu do wprowadzenia bardziej strukturalnych środków w celu modernizacji europejskiego systemu energetycznego poprzez inwestycje w sieci i połączenia międzysystemowe, poprawę warunków podstawowych, takich jak wydawanie pozwoleń i zarządzanie, oraz pobudzenie produkcji energii odnawialnej i zwiększenie efektywności energetycznej. Komisja zobowiązuje się do szybkiego wdrożenia tego planu i wspierania państw członkowskich na każdym etapie. 21 października Komisja zapowiedziała zintensyfikowanie wysiłków na rzecz obniżenia cen energii poprzez zestaw 7 działań mających na celu pomoc dla przemysłu i konsumentów. Przegląd postępów osiągniętych w ramach każdego działania przewidzianego w planie przedstawiono w załączniku 1.

Działania państw członkowskich na rzecz zmniejszenia opodatkowania energii

***Dania** przedstawiła projekt ustawy budżetowej na rok 2026, w którym przewiduje się obniżenie podatków od energii elektrycznej do minimalnego poziomu w UE w latach 2026–2027. Oznacza to obniżenie podatków z około 97 EUR/MWh do około 1,1 EUR/MWh, czyli prawie do zera. Według Danii doprowadzi to do oszczędności w wysokości 134 EUR (1 000 DKK) rocznie na osobę w jednoosobowym gospodarstwie domowym oraz około 533 EUR (3 975 DKK) rocznie na mieszkającą w domu rodzinę, której członkowie są aktywni zawodowo (3 września).*

***Niemcy** ogłosiły plan obniżenia podatków od energii elektrycznej do minimalnego poziomu w UE dla niektórych sektorów (przemysł, rolnictwo, leśnictwo), co przyniesie korzyści około 600 000 przedsiębiorstwom dzięki wsparciu w wysokości 1,5 mld EUR w 2026 r. i 3 mld EUR w 2027 r., a także wsparcie w wysokości 6,5 mld EUR na opłaty za przesył energii elektrycznej (3 września).*

Dalsza integracja systemu energetycznego UE

Dokończenie procesu tworzenia unii energetycznej ma zasadnicze znaczenie dla przezwyciężenia nieefektywności wewnętrznego rynku energii. System energetyczny UE wciąż cechują ograniczone zdolności transgraniczne i brak integracji, co prowadzi do skoków cen i regionalnych dysproporcji cenowych. Uniemożliwia to optymalne wykorzystanie czystej energii elektrycznej i zagraża bezpieczeństwu dostaw. Połowa potrzeb w zakresie infrastruktury transgranicznej w Europie wciąż nie została zaspokojona, a długie kolejki producentów energii odnawialnej i konsumentów oczekujących na podłączenie do sieci ograniczają konkurencyjność Europy oraz zagrażają bezpieczeństwu energetycznemu i transformacji energetycznej.

Istotnym wyzwaniem pozostaje również **magazynowanie**: pomimo rekordowego wzrostu zdolność magazynowania energii w akumulatorach w UE wyniosła w 2024 r. jedynie 61 GWh, podczas gdy według niektórych szacunków UE musi osiągnąć magazynowanie energii na poziomie 200 GW **do 2030 r.**, co odpowiada co najmniej 18,5 GW rocznie[4].

Aby wyeliminować te utrzymujące się luki i szybko wykorzystać korzyści płynące z w pełni zintegrowanej unii energetycznej, Komisja powołała **Grupę Zadaniową ds. Unii**

[4] „New report: European battery storage grows 15 % in 2024, EU energy storage action plan needed" [Najnowsze dane: wzrost magazynowania energii w akumulatorach w Europie o 15 % w 2024 r., konieczny plan działania UE w zakresie magazynowania energii] – SolarPower Europe.

Energetycznej. Grupa ta, skupiająca przedstawicieli wysokiego szczebla Komisji, państw członkowskich, odpowiednich organów UE i zainteresowanych stron, przyczyni się do zacieśnienia współpracy politycznej w kwestiach takich jak przyspieszenie połączeń międzysystemowych, wdrożenie magazynowania energii, cyfryzacja systemu energetycznego, zwiększenie gotowości na wyzwania związane z systemem elektroenergetycznym oraz poprawa planowania sieci we wszystkich państwach członkowskich.

Jednocześnie aby wesprzeć realizację Planu działania na rzecz przystępnej cenowo energii, obniżyć koszty systemu energetycznego i wesprzeć państwa członkowskie w zarządzaniu transformacją, Komisja przyjęła szereg wytycznych. Obejmują one m.in. **wytyczne dotyczące inwestycji wyprzedzających**, których celem jest zapewnienie rozbudowy i wzmocnienia sieci elektroenergetycznych zgodnie z przyszłymi potrzebami i rosnącym popytem. Zalecenie Komisji w sprawie metodyk ustalania taryf sieciowych stworzy również odpowiednie sygnały cenowe dla inwestycji w elastyczność, odpowiedź odbioru i efektywne wykorzystanie sieci. Dzięki lepszemu dostosowaniu taryf do potrzeb systemu, na przykład poprzez uwzględnienie czynników takich jak czas użytkowania i lokalizacja, pomogą one zmniejszyć zapotrzebowanie szczytowe, poprawić elastyczność, uniknąć przeciążeń i ostatecznie obniżyć koszty dla konsumentów.

Pakiet dotyczący europejskich sieci energetycznych, który zostanie przedstawiony jeszcze w tym roku, ma na celu m.in. zwiększenie roli UE w planowaniu infrastruktury, wzmocnienie unijnego planowania i realizację międzysystemowych połączeń transgranicznych. Pakiet ma przyczynić się między innymi do przyspieszenia rozwoju sieci krajowych, usprawnienia i uproszczenia procesów wydawania pozwoleń związanych z sieciami energetycznymi, magazynowaniem energii i odnawialnymi źródłami energii, a także do poprawy mechanizmu podziału kosztów. Dzięki ułatwieniu terminowej realizacji projektów energetycznych i zwiększeniu integracji rynku środki te pomogą zmniejszyć wąskie gardła w systemie, zwiększyć integrację odnawialnych źródeł energii i obniżyć ceny dla konsumentów. Komisja uruchamia również **inicjatywę na rzecz autostrad energetycznych**, której celem jest usunięcie ośmiu krytycznych wąskich gardeł w infrastrukturze energetycznej UE poprzez współpracę rządów i deweloperów, a ostatecznie zapewnienie bardziej przystępnej cenowo energii w Europie.

Działania państw członkowskich dotyczące inwestycji w sieci energetyczne

Hiszpania ogłosiła, że aby sprostać rosnącemu zapotrzebowaniu na podłączenia do sieci energetycznej, do 2030 r. musi zainwestować w sieć energetyczną 13,59 mld EUR. Umożliwi to wykorzystanie 13,1 GW z wodoru odnawialnego, 9 GW w zakładach przemysłowych, 3,8 GW w centrach danych, 1,8 GW w budynkach i 1,2 GW w portach. Trwają prace nad *projektem* wniosku, który umożliwi realizację takich inwestycji.

Nieefektywne wykorzystanie istniejących sieci w postaci redysponowania już dziś generuje koszty w wysokości **5,2 mld EUR rocznie**. Jeśli problem ten nie zostanie rozwiązany, do 2030 r. kwota ta może wzrosnąć do 26 mld EUR rocznie. Transgraniczny handel energią elektryczną na rynku wewnętrznym już dziś zapewnia konsumentom korzyści w wysokości około 34 mld EUR rocznie.

Głębsza integracja rynku i lepsze zarządzanie mogą te korzyści znacznie zwiększyć dzięki zapewnieniu sprawniejszego przepływu energii elektrycznej przez granice i lepszego nadzoru nad odpowiednimi procesami. Dalsza integracja rynku energii może zwiększyć te korzyści do **40–43 mld EUR rocznie do 2030 r.** Komisja rozpocznie również proces refleksji nad pogłębieniem integracji wewnętrznego rynku energii elektrycznej, publikując **białą księgę w sprawie pogłębionej integracji rynku energii elektrycznej**.

Ponadto powołano grupę zadaniową ds. rynku gazu, której zadaniem jest kontrola funkcjonowania rynku gazu oraz rygorystyczna ocena procesów nadzoru w celu określenia obszarów wymagających poprawy i zapewnienia optymalnego funkcjonowania rynków energii. Oczekuje się, że grupa zadaniowa przedstawi swoje ustalenia wraz z ewentualnymi zaleceniami **do końca roku**, co przyczyni się do stworzenia bardziej odpornego i wydajnego systemu energetycznego w przyszłości.

Szybsze przejście na czystą energię

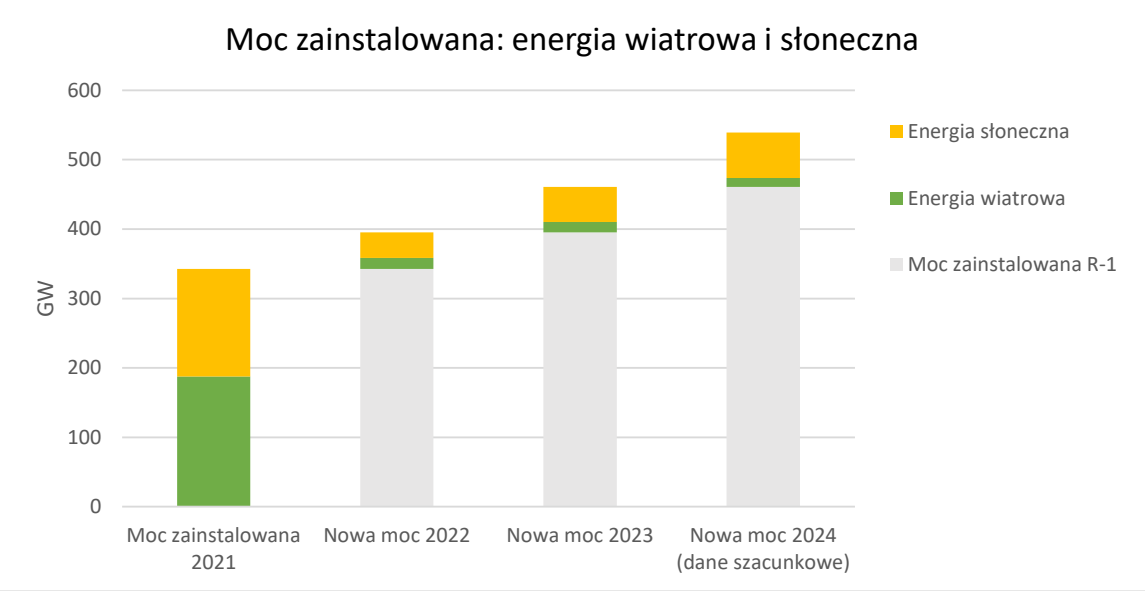
Koszyk energetyczny UE nadal w dużym stopniu opiera się na paliwach kopalnych, które pochodzą głównie z przywozu. W 2023 r. około 70 % energii zużytej w UE pochodziło ze źródeł kopalnych, z czego prawie 90 % pochodziło z przywozu. W samym 2024 r. koszt przywozu wyniósł dla Europy ponad 375 mld EUR.

Aby wesprzeć zużycie paliw kopalnych o wyższych cenach, w 2024 r. państwa członkowskie przeznaczyły mniej więcej o **jedną piątą więcej środków publicznych** (+18 %) na dopłaty do paliw kopalnych niż w 2021 r. (rok sprzed kryzysu), chociaż poziom takich dopłat spadł o ponad jedną trzecią (-34 %) w porównaniu z 2023 r. i zmniejszył się o połowę (-49 %) w porównaniu z rokiem 2022, w którym doszło do zakłóceń w dostawach energii[5]. To uzależnienie od importowanych paliw stanowi poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa energetycznego i odporności energetycznej UE[6] oraz hamuje konkurencyjność, ponieważ zakłóca zachęty do inwestowania w transformację energetyczną.

W związku z tym UE musi dywersyfikować i rozwijać swoją rodzimą produkcję czystej energii.

Widoczne są już znaczne postępy. W latach 2021–2023 konsumenci energii elektrycznej w UE zaoszczędzili 100 mld EUR dzięki wytwarzaniu energii elektrycznej z nowych instalacji fotowoltaicznych i wiatrowych, co pokazuje, jak ważne jest wykorzystanie potencjału energii odnawialnej do zmniejszenia zależności od paliw kopalnych i obniżenia kosztów[7].

Szybka rozbudowa sieci energetycznych i ich integracja mają zasadnicze znaczenie, biorąc pod uwagę szybki wzrost mocy wytwórczej energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych (w samym tylko 2024 r. dodano około 77 GW, w tym 12,9 GW energii wiatrowej i 65,5 GW nowej mocy wytwórczej energii fotowoltaicznej) oraz roczny przyrost mocy wytwórczej energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, który – jak podkreślono w Pakcie dla czystego przemysłu – powinien osiągnąć około 100 GW do 2030 r. Szybkie wdrożenie niedawno przyjętych przepisów, zwłaszcza dotyczących szybszego wydawania pozwoleń, jest warunkiem koniecznym do wsparcia tego kluczowego przyspieszenia.

Źródło: Eurostat, WindEurope, Solar Power Europe.

Działania państw członkowskich dotyczące wydawania pozwoleń

***Irlandia** wprowadziła – w odniesieniu do odnawialnych źródeł energii – obowiązek potwierdzenia kompletności wniosku lub zwrócenia się o dodatkowe informacje w ciągu 45 dni; terminy podejmowania decyzji zależą od mocy wytwórczej (52 tygodnie dla ≥150 kW, 30 tygodni dla <150 kW lub w przypadku rozbudowy źródła energii); wprowadzono wymóg, aby organy nie mogły rozszerzać zakresu OOŚ po wydaniu opinii (12 sierpnia 2025 r.).*

***Włochy** przeprowadziły wstępny przegląd (podlegający zatwierdzeniu przez parlament) przepisów dotyczących wydawania pozwoleń, w ramach którego zaproponowały usunięcie przeszkód dla interwencji niewymagających zmiany użytkowania gruntów, płynną integrację magazynowania energii, szybszy system dla projektów o zerowym lub ograniczonym wpływie na środowisko, uproszczenie procesów modernizacji/rozbudowy elektrowni oraz wprowadzenie pojedynczego punktu kontaktowego w gminie (11 września 2025 r.).*

Większa efektywność energetyczna oznacza również zmniejszenie zależności UE od przywozu energii. Każdy 1 % poprawy efektywności energetycznej przekłada się na zmniejszenie przywozu gazu o 2,6 %. Ciągłe dążenie do poprawy efektywności energetycznej odgrywa decydującą rolę w zwiększaniu bezpieczeństwa energetycznego oraz obniżaniu cen i kosztów energii. Środki w zakresie efektywności energetycznej przyczyniają się do obniżenia kosztów przywozu paliw kopalnych o około 25 %.

Aby promować efektywność energetyczną, Komisja skoncentruje swoje wysiłki na 10 konkretnych obszarach określonych w **plan działania na rzecz efektywności energetycznej**. Inicjatywy te obejmują wspieranie i upraszczanie wdrażania przepisów dotyczących efektywności energetycznej, rozwój rynku obrotu efektywnością energetyczną oraz promowanie wspólnych działań i zacieśnianie współpracy międzynarodowej. 11 września uruchomiono **inicjatywę na rzecz efektywności energetycznej MŚP**. Dodatkowe finansowanie w wysokości 17,5 mld EUR zapewnione przez grupę EBI będzie pochodziło z połączenia istniejących i nowych produktów finansowych, w tym instrumentów dłużnych i kapitałowych, i zostanie przeznaczone na wsparcie wdrażania w MŚP sprawdzonych energooszczędnych technologii, które obniżą ich rachunki za energię oraz zwiększą ich odporność i konkurencyjność. Istnieje duże zapotrzebowanie na tego typu rozwiązania finansowe dla MŚP, które chcą ograniczyć swoją emisyjność oraz zwiększyć swoją odporność i konkurencyjność.

Działania państw członkowskich na rzecz efektywności energetycznej

***Włochy** zatwierdziły program Conto Termico 3.0 umożliwiający stosowanie zachęt do poprawy efektywności energetycznej i wykorzystania odnawialnych źródeł energii cieplnej w budynkach publicznych (400 mln EUR) i prywatnych (500 mln EUR) (4 sierpnia).*

Inwestycje w czystą energię

Komisja szacuje, że aby osiągnąć swoje cele w zakresie energii i klimatu, UE musi uruchomić **ponad 660 mld EUR rocznie** w latach 2026–2030 i **695 mld EUR rocznie w latach 2031–2040** na inwestycje związane z energią, takie jak inwestycje w energię ze źródeł odnawialnych, efektywność energetyczną i przepustowość sieci.

Główna część inwestycji na poziomie UE związanych z energią jest wyraźnie ukierunkowana na przyspieszenie wdrażania energii ze źródeł odnawialnych, zmniejszenie zużycia energii za pomocą środków w zakresie efektywności energetycznej, zwiększenie elastyczności, wdrożenie połączeń międzysystemowych i modernizację infrastruktury elektroenergetycznej.

Chociaż większość tych inwestycji musi pochodzić z **kapitału prywatnego**, finansowanie publiczne musi być lepiej ukierunkowane, aby zmobilizować inwestycje prywatne. Wymaga to elastycznego podejścia, wykorzystującego skoordynowane połączenie **działań niefinansowych** i kompleksowego **zestawu instrumentów finansowych** – od mechanizmów ograniczających ryzyko po rozwiązania zwiększające zwrot z inwestycji i finansowanie strukturyzowane – w celu wyeliminowania konkretnych barier, z jakimi borykają się wszyscy inwestorzy, **od dużych inwestorów instytucjonalnych poprzez banki komercyjne po promotorów projektów**, we wszystkich segmentach sektora energetycznego.

Dzięki kierowaniu środków UE na zwiększenie zdolności wytwórczych energii ze źródeł odnawialnych i magazynowanie energii na wielką skalę, a jednocześnie na modernizację sieci przesyłowych i dystrybucyjnych we wszystkich państwach członkowskich, Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności przyczynia się do osiągnięcia celu, jakim jest zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych do co najmniej 42,5 % do 2030 r. RRF wspiera państwa członkowskie nie tylko w inwestycjach, ale także w przeprowadzaniu sprzyjających inwestycjom reform zmierzających do przyspieszenia procesu wydawania pozwoleń dotyczących energii ze źródeł odnawialnych, szybszego dostępu do sieci energetycznych i bardziej elastycznego systemu elektroenergetycznego. Oczekuje się, że RRF zapewni 61 GW nowej zainstalowanej mocy energii ze źródeł odnawialnych, co pozwoli zaoszczędzić kilka miliardów metrów sześciennych gazu ziemnego, zapewniając dostęp do energii elektrycznej dla 40 mln gospodarstw domowych oraz modernizację i wybudowanie ponad 10 000 km sieci elektroenergetycznych. **Znaczną część środków z RRF przeznaczono również na efektywność energetyczną, zwłaszcza**

w budynkach. Z dostępnej w ramach instrumentu kwoty 723,8 mld EUR 106,5 mld EUR – 15 % środków – wykorzystano na finansowanie inwestycji w efektywność energetyczną.

W ramach kontynuacji Planu działania na rzecz przystępnej cenowo energii Komisja intensyfikuje wysiłki podejmowane na podstawie przepisów dotyczących rynku energii elektrycznej mające na celu uniezależnienie rachunków za energię elektryczną od zmienności cen poprzez zwiększenie popularności długoterminowych umów na dostawy energii elektrycznej. **Europejski Bank Inwestycyjny (EBI)** objął w tym zakresie wiodącą rolę, **wprowadzając szereg produktów finansowych wspieranych z InvestEU, takich jak kontrgwarancje o wartości 500 mln EUR dla umów zakupu czystej energii elektrycznej (PPA)**, które to kontrgwarancje mają zwiększyć atrakcyjność nowych projektów związanych z energią odnawialną i zmniejszyć ryzyko dla nabywców, oraz **program o wartości 1,5 mld EUR, który ma zapewnić gwarancje bankowe europejskim producentom elementów sieci energetycznych**. EBI zwiększył również zdolność finansowania pakietu dotyczącego energii wiatrowej z 5 mld EUR do 6,5 mld EUR oraz stworzył nowy produkt gwarancyjny dla powstających czystych technologii o wartości 250 mln EUR, który również ma być wspierany z InvestEU.

Fundusz innowacyjny jest sztandarowym funduszem inwestycyjnym UE w dziedzinie wysoce innowacyjnych czystych technologii. Program ten, którego budżet na lata 2020–2030 szacuje się na 40 mld EUR, jest w całości finansowany z unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji (EU ETS), który wspiera niezależność energetyczną.

Wsparcie inwestycyjne zapewnia również **fundusz modernizacyjny**, finansowany w całości z EU ETS. Od stycznia 2021 r. zatwierdzono około 200 programów i projektów indywidualnych na łączną kwotę 19,1 mld EUR, którą wypłacono państwom członkowskim będącym beneficjentami. Inicjatywy te dotyczą głównie energii ze źródeł odnawialnych, efektywności energetycznej, magazynowania energii oraz modernizacji sieci energetycznych.

W odniesieniu do energetyki jądrowej 13 czerwca 2025 r. Komisja opublikowała ósmy **przykładowy program energetyki jądrowej** (PPEJ), w którym przedstawiła oparty na faktach kompleksowy przegląd potrzeb inwestycyjnych w dziedzinie energetyki jądrowej niezbędnych do realizacji planów państw członkowskich oraz wskazała obszary, w których państwa członkowskie powinny podjąć działania priorytetowe. Scenariusz „bazowy” wymaga inwestycji w wysokości około 241 mld EUR według wartości bieżącej (), przy czym budowa nowych reaktorów wielkoskalowych stanowi 205 mld EUR, a wydłużenie okresu eksploatacji – 36 mld EUR. Najnowsze dane operacyjne potwierdzają, że flota jądrowa UE osiąga wysoką wydajność na poziomie ponad 80 %, przyczyniając się do realizacji celów w zakresie pokrycia obciążenia podstawowego i obniżenia emisyjności, a jednocześnie jest ważnym elementem konkurencyjności przemysłowej i bezpieczeństwa dostaw w niektórych państwach członkowskich.

Aby w pełni wykorzystać potencjał tych reform, konieczna jest długoterminowa strategia inwestycyjna. W ramach zaplanowanej **strategii na rzecz inwestycji w czystą energię** zostaną usunięte systemowe bariery utrudniające inwestycje w czyste technologie energetyczne, infrastrukturę, magazynowanie energii i efektywność energetyczną oraz określone zostaną działania mające na celu uwolnienie kapitału prywatnego i lepsze wykorzystanie funduszy publicznych.

Ponadto rozwój zrównoważonych paliw alternatywnych, w szczególności dla sektorów lotniczego i morskiego, oferuje duże możliwości zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego Europy oraz wzmocnienia krajowych zdolności i innowacji. W nadchodzącym Planie inwestycyjnym na rzecz zrównoważonego transportu przedstawiono szereg odpowiednich środków w tym zakresie.

Ponadto przygotowanie **trójstronnych umów na rzecz przystępnej cenowo energii** dla przemysłu europejskiego, stanowiących porozumienie między rządami, producentami, odbiorcami przemysłowymi i innymi zainteresowanymi stronami, pomoże dodatkowo w odblokowaniu niezbędnych inwestycji poprzez zwiększenie przewidywalności, wyeliminowanie ryzyka związanego z projektami i barier utrudniających ich wdrażanie,

zmniejszenie kosztów finansowania oraz wzmocnienie bazy przemysłowej Europy. Podczas nieformalnego posiedzenia Rady ds. Energii, które odbyło się 4 września w Kopenhadze, komisarz Dan Jørgensen zapowiedział dwie pierwsze **umowy trójstronne dotyczące energii morskiej i sieci przesyłowych oraz magazynowania**, które to umowy mają zostać zawarte w najbliższych miesiącach. Komisja rozważy, we współpracy z zainteresowanymi stronami i państwami członkowskimi, inne możliwe priorytetowe sektory, takie jak biometan, efektywność energetyczna, małe reaktory modułowe i integracja energetyczna centrów danych.

Niedawne przyjęcie w dniu 25 czerwca 2025 r. **ram pomocy państwa na potrzeby Paktu dla czystego przemysłu**, które zastąpią tymczasowe ramy pomocy państwa w sytuacjach kryzysowych i w okresie transformacji, również ma kluczowe znaczenie dla przyspieszenia wdrażania zasad oszczędnego gospodarowania energią i dekarbonizacji przemysłu. Ramy te mają na celu optymalizację pomocy państwa na rzecz odnawialnych źródeł energii, dekarbonizacji przemysłu i produkcji czystych technologii poprzez umożliwienie państwom członkowskim stosowania dotacji i bodźców podatkowych na jaśniejszych warunkach z myślą o wzmocnieniu konkurencyjności UE w ramach szerszego Paktu dla czystego przemysłu.

Pomoc państwa udzielona przez państwa członkowskie

Czechy *przeznaczyły 960 mld EUR pomocy państwa na inwestycje w działalność produkcyjną w zakresie wytwarzania czystego sprzętu (baterie, panele fotowoltaiczne, turbiny wiatrowe, pompy ciepła, elektrolizery, CCUS) i odpowiednich surowców (18 marca 2025 r.).*

Komisja zatwierdziła zgłoszony przez ***Niemcy*** *program pomocy państwa o wartości 5 mld EUR, którego celem jest wsparcie sektorów objętych ETS w dekarbonizacji procesów poprzez elektryfikację, wykorzystanie wodoru, CCUS i efektywność energetyczną. Pomoc będzie udzielana w formie dwukierunkowych kontraktów na transakcje różnicowe dotyczące dwutlenku węgla z rocznymi dotacjami opartymi na ofertach przedsiębiorstw oraz zmianach w ETS i cenach energii, co pomoże pokryć dodatkowe koszty związane z dekarbonizacją (24 marca 2025 r.).*

Portugalia *wprowadziła program o wartości 612 mld EUR dotyczący obniżenia opłat za energię elektryczną (o 75–85 %) dla sektorów, które w dużym stopniu opierają się na energii elektrycznej i są szczególnie narażone na wpływ handlu międzynarodowego, z zastrzeżeniem spełnienia określonych warunków (24 kwietnia 2025 r.).*

Rumunia *udziela pomocy państwa w formie inwestycji bezpośrednich na modernizację sieci ciepłowniczej gminy Bukareszt w celu poprawy efektywności energetycznej zużycia energii końcowej dzięki zmniejszeniu strat (10 kwietnia).*

Zapewnienie przystępności cenowej energii w perspektywie średnio- i długoterminowej

Odnawialne źródła energii i środki zwiększające efektywność energetyczną już teraz przyczyniają się do obniżenia kosztów energii elektrycznej, dlatego obecnie niezbędne jest stworzenie zintegrowanego systemu energetycznego, który w inteligentny sposób zwiększy skalę elektryfikacji, oraz poprawa ogólnej efektywności i elastyczności systemu dzięki lepszej integracji tanich i obfitych odnawialnych źródeł energii we wszystkich sektorach.

Kolejna seria działań w ramach Planu działania na rzecz przystępnej cenowo energii, wymienionych w załączniku, będzie ukierunkowana na zmiany strukturalne, które mają sprawić, że taki wzrost będzie możliwy. Dotyczy to na przykład **planu działania na rzecz elektryfikacji** oraz **strategii w zakresie ogrzewania i chłodzenia**, które mają na celu usunięcie barier dla elektryfikacji oraz uwolnienie potencjału czystej energii elektrycznej i energooszczędnej integracji systemów. Inicjatywy te będą dodatkowo wspierane za pomocą **strategicznego planu działania w zakresie cyfryzacji i sztucznej inteligencji (AI)**, których celem jest przełożenie postępów w dziedzinie rozwiązań cyfrowych i technologii AI na konkretne działania przynoszące korzyści dla transformacji energetycznej i cyfrowej, przy jednoczesnym uwzględnieniu w systemie energetycznym UE wyzwań i zagrożeń, takich jak integracja zużycia energii przez centra danych.

Celem **pakietu energetycznego dla obywateli** jest wskazanie sposobu, w jaki konsumenci mogą uczestniczyć w sektorze energii odnawialnej i odpowiedzi odbioru oraz czerpać z tego korzyści, w tym w ramach społeczności energetycznej lub poprzez dzielenie się energią.

Przystępność cenowa energii jest ważnym aspektem ogólnej przystępności cenowej mieszkań. Istnieją znaczne różnice między grupami społeczno-ekonomicznymi pod względem narażenia na ubóstwo energetyczne, zarówno w perspektywie krótko-[8], jak i długoterminowej[9]. Istnieją również znaczne różnice we wskaźnikach ubóstwa energetycznego w poszczególnych państwach członkowskich UE. Do końca roku Komisja przyjmie pierwszy w historii **europejski plan na rzecz przystępnych cenowo mieszkań**, mający na celu wsparcie państw członkowskich w walce ze strukturalnymi przyczynami kryzysu mieszkaniowego oraz odblokowanie inwestycji publicznych i prywatnych na rzecz przystępnych cenowo i zrównoważonych mieszkań[10]. Obejmuje to rozpoczęcie działania paneuropejskiej platformy inwestycyjnej na rzecz przystępnych cenowo i zrównoważonych mieszkań, uruchomionej wspólnie z EBI, krajowymi bankami prorozwojowymi i innymi instytucjami finansowymi, która będzie również promować zrównoważone inwestycje w projekty mieszkaniowe w całej UE.

Inwestycje w efektywność energetyczną i renowację budynków, czyste ogrzewanie i chłodzenie oraz integrację energii ze źródeł odnawialnych, a także w rozwiązania w zakresie mobilności bezemisyjnej i niskoemisyjnej będą wspierane ze **Społecznego Funduszu Klimatycznego**. Głównym celem funduszu jest zapewnienie, równolegle z ETS2, sprawiedliwego przejścia na neutralność klimatyczną poprzez wspieranie grup znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji, w szczególności gospodarstw domowych dotkniętych ubóstwem energetycznym lub transportowym.

Ponadto Komisja będzie nadal wykorzystywać **europejski strategiczny plan w dziedzinie technologii energetycznych (plan EPSTE)** – jeden z najważniejszych instrumentów piątego filaru unii energetycznej dotyczącego badań naukowych, innowacji i konkurencyjności – w celu opracowania nowych technologii i obniżenia ich kosztów dzięki skoordynowanym działaniom w zakresie badań naukowych i innowacji.

3. PODSUMOWANIE POSTĘPÓW W REALIZACJI CELÓW NA 2030 R.: BAZA DOWODÓW NA POTRZEBY KOLEJNEGO ETAPU TWORZENIA UNII ENERGETYCZNEJ

Do 2025 r. prawie wszystkie państwa członkowskie[11] przedłożyły zaktualizowane zintegrowane KPEiK. Plany te mają kluczowe znaczenie dla stworzenia sprawiedliwej, odpornej i neutralnej dla klimatu Europy oraz ukierunkowania bardzo potrzebnych inwestycji na rzecz transformacji klimatycznej i energetycznej.

Ocena planów przeprowadzona przez Komisję[12] wykazała, że państwa członkowskie znacznie ulepszyły swoje plany zgodnie z zaleceniami Komisji dotyczącymi ich projektów, w wyniku czego znacznie zmniejszyła się luka w realizacji celów w zakresie energii i klimatu uzgodnionych na 2030 r. Państwa członkowskie muszą jednak wykazać się większą

8 Koukoufikis, G., Ozdemir, E., i Uihlein A., „Shedding Light: Unveiling the Dynamics of Energy Poverty in the EU" [Rzucając światło: odkrywanie dynamiki ubóstwa energetycznego w UE], Urząd Publikacji Unii Europejskiej, Luksemburg, 2024, doi:10.2760/7432189, JRC138567.

9 Ozdemir, E. i Koukoufikis, G., „The persistence of energy poverty in the EU" [Utrzymujące się ubóstwo energetyczne w UE], Urząd Publikacji Unii Europejskiej, Luksemburg, 2024, doi:10.2760/745025, JRC138409.

10 Analizę opisową tej kwestii przeprowadzono w publikacji Ozdemir, E. i Koukoufikis, G., „Addressing Housing Affordability and Energy Poverty: A Dual Challenge for the EU" [Rozwiązanie problemu dostępności mieszkań i ubóstwa energetycznego: podwójne wyzwanie dla UE], Komisja Europejska, Petten, 2025, JRC140895. Ponadto autorzy tego badania przygotowują obecnie kompleksowe sprawozdanie dotyczące analizy trendów zmian cen nieruchomości oraz zdolności gospodarstw domowych do pokrycia kosztów związanych z utrzymaniem nieruchomości.

11 Z wyjątkiem Polski.

12 Pakiet opublikowany 28 maja 2025 r. obejmuje ogólnounijną ocenę ostatecznych zaktualizowanych KPEiK, dokument roboczy służb Komisji zawierający indywidualne oceny 23 planów krajowych oraz wytyczne dotyczące ich wdrażania. Uzupełnieniem pakietu jest dokument roboczy służb Komisji zawierający ocenę planów krajowych Słowacji i Estonii, który został opublikowany 2 października 2025 r. Belgia przedłożyła swój ostateczny plan 7 października 2025 r., a służby Komisji dokonują obecnie jego oceny. Wzywa się Polskę do jak najszybszego przedłożenia ostatecznego zaktualizowanego KPEiK.

ambicją i dołożyć większych starań, aby utrzymać tempo realizacji celów, zwłaszcza w zakresie efektywności energetycznej. Brakuje również ulepszonych ram analitycznych i ukierunkowanych działań mających na celu uwzględnienie aspektów transformacji związanych ze sprawiedliwością, zatrudnieniem i umiejętnościami. Ponadto w planach często brakuje kompleksowych strategii uruchamiania publicznych i prywatnych środków finansowych. W niewielu z nich określono źródła finansowania, oceniono poziom potrzebnego wsparcia publicznego i omówiono, w jaki sposób można uruchomić inwestycje prywatne. Świadczy to o konieczności iteracyjnego i opartego na współpracy procesu między Komisją a państwami członkowskimi. Postępy te wspierają również cel neutralności klimatycznej do 2050 r. i szersze ramy transformacji, łącząc autonomię energetyczną, bezpieczeństwo dostaw, konkurencyjność i zmniejszenie zależności od paliw kopalnych.

Do 15 marca 2025 r. państwa członkowskie miały czas na złożenie sprawozdań z postępów we wdrażaniu KPEiK. Sprawozdawczość ta obejmowała postępy w realizacji ich celów, założeń i wkładów w pięciu wymiarach unii energetycznej, w tym w zakresie emisji i pochłaniania gazów cieplarnianych, stopniowego wycofywania dopłat do paliw kopalnych, a także wdrażania lub zmiany polityki i środków państw członkowskich oraz ich finansowania.

Ponadto państwa członkowskie musiały składać sprawozdania z postępów w realizacji swoich celów w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu, wpływu swoich polityk i środków na jakość powietrza i emisje zanieczyszczeń powietrza, a także działań podjętych w celu ustanowienia wielopoziomowego dialogu w dziedzinie energii i klimatu.

Na podstawie tych sprawozdań Komisja oceniła osiągnięte postępy i podsumowała stan realizacji celów UE na 2030 r. w zakresie klimatu i energii[13]. Wraz z niniejszym sprawozdaniem publikowana jest pełna **ocena Komisji dotycząca dwuletnich sprawozdań państw członkowskich**. Ponadto w rocznym **sprawozdaniu z postępów działań w dziedzinie klimatu** dokonuje się przeglądu postępów w zakresie polityki klimatycznej na podstawie rozporządzenia w sprawie zarządzania unią energetyczną. Najważniejsze wnioski z oceny podsumowano w poniższych sekcjach.

3.1 **Dekarbonizacja**

W **2024 r.[14] emisje netto gazów cieplarnianych**, obejmujące użytkowanie gruntów, zmianę użytkowania gruntów i leśnictwo (LULUCF) oraz międzynarodowe emisji z transportu morskiego i lotniczego objęte zakresem celu UE, **spadły o 2,5 % w porównaniu z 2023 r. Emisje utrzymują tendencję spadkową zaobserwowaną po wyjątkowym spadku o 9 % osiągniętym w 2023 r.** Emisje były o 37,2 % niższe niż w 1990 r. (lub o 39 % przy uwzględnieniu wyłącznie krajowych emisji netto), natomiast PKB był o 71 % wyższy, co oznacza, że wzrost gospodarczy nie wiąże się już z emisjami.

W 2024 r. w ramach **unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji** (EU ETS) osiągnięto dalszą redukcję emisji z instalacji energetycznych i przemysłowych, przy czym spadek ten wyniósł 5,8 % w porównaniu z poziomami z 2023 r. Oznacza to, że emisje te są o około 50 % niższe od poziomu z 2005 r. Emisje **lotnicze** objęte EU ETS wzrosły w porównaniu z 2023 r. o około 15 %, chociaż około połowa tego wzrostu wynikała z rozszerzenia zakresu

[13] Co dwa lata każde państwo członkowskie ma złożyć Komisji sprawozdanie z wdrażania swojego zintegrowanego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu w formie zintegrowanego krajowego sprawozdania z postępów w dziedzinie energii i klimatu, obejmującego wszystkie pięć wymiarów unii energetycznej. W miarę możliwości w sprawozdawczości i ocenie wykorzystuje się porównywalne statystyki dotyczące energii. W rezultacie najnowsze skonsolidowane dane w niektórych obszarach odnoszą się do roku 2022 lub 2023.

[14] Najnowsze oficjalne dane UE dotyczące gazów cieplarnianych przedłożone przez Europejską Agencję Środowiska (EEA) do Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (UNFCCC) w marcu 2025 r. oraz przybliżone emisje gazów cieplarnianych przedłożone przez państwa członkowskie UE do EEA w lipcu 2025 r.

geograficznego[15]. W **sektorach objętych wspólnym wysiłkiem redukcyjnym** emisje utrzymywały się na podobnym poziomie co w 2023 r. Ze wstępnych danych za 2024 r. dotyczących emisji i pochłaniania gazów cieplarnianych w wyniku działalności związanej z użytkowaniem gruntów, zmianą użytkowania gruntów i leśnictwem (**LULUCF**)wynika, że nastąpił wzrost pochłaniaczy dwutlenku węgla netto o około 7 % (lub 15 Mt ekwiwalentu CO_2) w porównaniu z 2023 r., chociaż przybliżone dane nadal podlegają dużym zmianom (więcej szczegółowych informacji można znaleźć w sprawozdaniu z postępów działań na rzecz klimatu za 2025 r.).

W 2023 r. udział **energii odnawialnej** w końcowym zużyciu energii brutto w UE osiągnął poziom **24,6 %**, co stanowi wzrost o 1,5 punktu procentowego **w porównaniu z 2022 r.**

Ogólny udział energii odnawialnej wzrasta średnio o 0,8 punktu procentowego rocznie od 2020 r. **Duże postępy odnotowano w sektorze energii elektrycznej**, w którym udział odnawialnych źródeł energii wzrósł z 37,4 % w 2020 r. do 45,3 % w 2023 r. Lądowa energia wiatrowa odpowiadała za 15 % zużycia energii elektrycznej w UE, energia fotowoltaiczna za 9 %, a biopaliwa za 3 %.

Postępy w zakresie ogrzewania i chłodzenia (z 23,0 % do 26,2 %) **oraz transportu** (z 10,3 % do 10,8 %) były bardziej **ograniczone**. Osiągnięcie wyznaczonego przez UE celu na rok 2030, jakim jest 42,5 % udziału energii ze źródeł odnawialnych w zużyciu energii w UE (z dążeniem do osiągnięcia 45 %), będzie wymagało **znacznie szybszego rozpowszechniania energii odnawialnej w nadchodzących latach**, przy czym aby osiągnąć w 2025 r. kolejny punkt odniesienia wynoszący 29,7 % (zgodnie z rozporządzeniem w sprawie zarządzania unią energetyczną), konieczny będzie roczny wzrost o 2,6 punktu procentowego. W sektorze ogrzewania i chłodzenia produkcja energii ze źródeł odnawialnych pochodzi głównie z biomasy (86,6 Mtoe) i pomp ciepła (19 Mtoe), a energia słoneczna termiczna odgrywa stosunkowo niewielką rolę.

Transport jest jednym z największych emitentów gazów cieplarnianych, co wymaga ukierunkowanych wysiłków na rzecz ograniczenia emisji poprzez postępy w zakresie mobilności bezemisyjnej i zrównoważonych paliw alternatywnych, w szczególności w sektorze lotniczym i morskim. Energia odnawialna w transporcie pochodziła głównie z biopaliw (18 Mtoe), które znacznie wyprzedzały energię elektryczną (2 Mtoe).

Aby osiągnąć cele klimatyczne w zakresie dekarbonizacji lotnictwa określone w ramach ReFuelEU Aviation, Europa musi przygotować się na produkcję/przywóz 3 mln ton zrównoważonego paliwa lotniczego (SAF), w tym 600 tys. ton e-SAF, do 2030 r., a do 2050 r. zapotrzebowanie na SAF ma wzrosnąć do 35 mln ton, w tym 17 mln ton e-SAF.

W przypadku sektora transportu wodnego szacuje się, że do 2030 r. zapotrzebowanie na zrównoważone paliwa morskie (SMF) wyniesie 1,5 mln ton. Bliżej 2035 r. osiągnięcie celów będzie wymagać wykorzystania około 6,4 mln ton bio-SMF oraz 4,6 mln ton e-SMF.

Cele te doprowadzą do wysokiego zapotrzebowania na wykorzystanie zarówno zrównoważonych biopaliw, jak i paliw odnawialnych pochodzenia niebiologicznego, szczególnie po 2030 r.

Pomimo wzrostu na poziomie UE udział energii odnawialnej w całkowitym zużyciu energii w 2023 r. nadal znacznie się różnił w poszczególnych państwach członkowskich, odzwierciedlając różne pozycje wyjściowe każdego z państw. W 2023 r. najwyższy udział energii ze źródeł odnawialnych osiągnęła Szwecja (66 %), a w dalszej kolejności Finlandia (51 %), Dania (44 %) i Łotwa (43 %), natomiast najniższy udział (poniżej 16 %) odnotowano w Luksemburgu, Belgii, na Malcie i w Irlandii.

Biorąc pod uwagę zarówno krajowe zużycie, jak i aktualnie zgłoszone transfery statystyczne, **w 2023 r. udział energii ze źródeł odnawialnych** w dwóch **państwach członkowskich był**

[15] Ponowne uwzględnienie lotów innych niż krajowe do portów lotniczych w regionach najbardziej oddalonych i z tych portów.

nadal niższy niż ich wiążące cele dotyczące energii ze źródeł odnawialnych na 2020 r. określone w dyrektywie w sprawie odnawialnych źródeł energii z 2009 r.; państwami tymi były **Francja i Irlandia, których wynik był o 0,7 punktu procentowego niższy od celu bazowego na 2020 r.** W związku z tym te państwa członkowskie musiały w ciągu roku wprowadzić dodatkowe środki, by nadgonić to opóźnienie w następnym roku. Ponadto trzy państwa członkowskie wciąż **nie osiągnęły punktu odniesienia dla 2022 r.**[16] Oczekuje się, że te państwa członkowskie wyjaśnią w następnym zintegrowanym sprawozdaniu z postępów, w jaki sposób zamierzają osiągnąć ten cel[17].

W ujęciu ogólnym odnotowano postępy we wdrażaniu reform dotyczących wydawania pozwoleń, a sytuacja w państwach członkowskich charakteryzuje się pozytywną dynamiką. Podczas monitorowania wdrażania zalecenia Komisji w sprawie wydawania pozwoleń zidentyfikowano 1 200 środków krajowych, z których 520 uznano za w pełni zgodne z zaleceniem. [1] Wiele z tych środków zostało wprowadzonych niedawno, w związku z czym ich pełne skutki nie są jeszcze widoczne. W ramach Planu działania na rzecz przystępnej cenowo energii Komisja zapowiedziała dalsze środki ustawodawcze, a także środki wspierające wdrażanie i budowanie zdolności, mające pomóc państwom członkowskim w przyspieszeniu wydawania pozwoleń na projekty dotyczące energii odnawialnej i powiązanej infrastruktury[18].

We wszystkich państwach członkowskich rozwijają się **społeczności energetyczne**, przyczyniając się do transformacji energetycznej poprzez inicjatywy obywatelskie. W UE istnieje obecnie ponad 8 000 takich społeczności. Komisja wspiera te działania za pośrednictwem niedawno uruchomionego **ośrodka doradztwa ds. energii obywatelskiej** oraz **instrumentu na rzecz społeczności energetycznych**. Ponadto program LIFE wspiera współpracę między społecznościami energetycznymi a władzami lokalnymi i regionalnymi w zakresie realizacji ponad 50 lokalnych usług pomagających obywatelom w realizacji i zwiększaniu skali projektów społeczności energetycznych.

Państwa członkowskie UE aktywnie pracują nad zwiększeniem odporności na zmianę klimatu i dostosowaniem się do niej za pośrednictwem różnych planów, strategii i ram. Wszystkie państwa członkowskie ustanowiły krajowe polityki w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu, a niektóre z nich wprowadziły również sektorowe polityki w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu lub są w trakcie opracowywania takich polityk. Kilka państw członkowskich włącza przepisy dotyczące przystosowania się do zmiany klimatu do swoich krajowych przepisów dotyczących klimatu, aby wzmocnić wsparcie prawne dla działań w tym zakresie. Państwa członkowskie osiągają również postępy w opracowywaniu i udoskonalaniu krajowych ocen ryzyka związanego z klimatem, które mają kluczowe znaczenie dla opartego na dowodach kształtowania polityki w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu.

W całej UE podejmowane są również działania na szczeblu lokalnym i regionalnym mające na celu budowanie odporności na zmianę klimatu i przystosowanie się do niej. W państwach członkowskich, w których obowiązują odpowiednie wymogi prawne, władze regionalne i lokalne mają obowiązek przygotowania i wdrożenia planów przystosowania się do zmiany klimatu, a wiele z nich włącza kwestię odporności do programów dotyczących poszczególnych sektorów. W przypadku braku takich wymogów wiele regionów i miast dobrowolnie opracowuje strategie

[16] Irlandia (wynik niższy o 4 p.p.), Francja (2,5 p.p.) i Słowenia (0,3 p.p.). Punkt odniesienia określony w art. 4 rozporządzenia w sprawie zarządzania unią energetyczną na podstawie wcześniejszego celu UE przed wejściem w życie zmienionej dyrektywy w sprawie energii odnawialnej.

[17] Przeprowadzona przez Komisję ocena postępów państw członkowskich, które w 2022 r. nie osiągnęły poziomu bazowego lub punktów odniesienia, przedstawiona jest w specjalnym dokumencie roboczym służb Komisji, w oparciu o środki i wyjaśnienia zawarte w sprawozdaniach z postępów.

[18] Komisja Europejska: Dyrekcja Generalna ds. Energii, COWI, Eclareon i Prognos, „Monitoring the implementation of the Commission recommendation and guidance on speeding up permit-granting procedures for renewable energy and related infrastructure projects – Final report" [Monitorowanie wdrażania zalecenia i wytycznych Komisji dotyczących przyspieszenia procedur wydawania pozwoleń w odniesieniu do energii odnawialnej i powiązanych projektów infrastrukturalnych – sprawozdanie końcowe], Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2025, https://data.europa.eu/doi/10.2833/2257747.

adaptacyjne w ramach krajowych planów przystosowania się do zmiany klimatu lub transgranicznych programów UE, często przy wsparciu rządowych zachęt, wytycznych i wspólnych inicjatyw.

3.2 **Efektywność energetyczna**

W 2023 r.[19] zużycie energii pierwotnej w UE osiągnęło poziom 1 209 mln ton oleju ekwiwalentnego (Mtoe), co stanowi spadek o 4,1 % w porównaniu z 2022 r. i średni roczny spadek o 2,7 % od 2020 r. **Pozwoliło to zbliżyć się nieco do nowego celu na 2030 r., wynoszącego 992,5 Mtoe, przy czym znaczna luka wynosi nadal 22 % w stosunku do celu na 2030 r.**

Zużycie energii końcowej osiągnęło w 2023 r. poziom 894 Mtoe, co stanowi spadek o 3,0 % w porównaniu z 2022 r. i średni roczny spadek o 2 % od 2019 r., ale nadal jest o 17 % wyższe od nowego celu na 2030 r. (763 Mtoe), co oznacza, że do 2030 r. konieczne będzie podejmowanie działań skutkujących średnim spadkiem o co najmniej 2,2 % rocznie[20]. Aby osiągnąć cel ograniczenia zużycia energii końcowej o 11,7 % do 2030 r., konieczne będą zatem dalsze działania na rzecz efektywności energetycznej, ponieważ w ogólnounijnej ocenie ostatecznych zaktualizowanych krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu, którą Komisja przeprowadziła w 2025 r., stwierdzono ograniczenie o zaledwie 8,1 % w porównaniu z prognozami na 2030 r.

Pomimo spadku na poziomie UE średnie roczne ograniczenie zużycia energii pierwotnej i końcowej od 2019 r. nadal znacznie się różniło w poszczególnych państwach członkowskich, odzwierciedlając różne warunki i punkty wyjściowe każdego z nich. **Największe średnie roczne ograniczenie zużycia energii końcowej od 2019 r. odnotowano w Luksemburgu** (5,4 %), a w dalszej kolejności w Niderlandach (3,8 %) i Finlandii (3,0 %), natomiast na Malcie, w Chorwacji i Portugalii zużycie energii końcowej od 2019 r. nawet wzrosło.

W 2023 r. zużycie energii końcowej spadło o 6,1 % w unijnym sektorze budownictwa mieszkaniowego, o 5,4 % w sektorze przemysłu i o 3,0 % w sektorze usług w porównaniu z poziomami z 2022 r. Dane dotyczące sektora mieszkaniowego skorygowane o czynniki klimatyczne (-3,5 % w porównaniu z 2022 r.) sugerują, że spadek ten wynika w dużej mierze z poprawy charakterystyki energetycznej budynków mieszkalnych, ale także z łagodniejszej zimy w porównaniu z poprzednim rokiem. Należy zintensyfikować działania mające na celu poprawę wskaźnika **renowacji budynków i monitorowanie jego zmian**, a także **zwiększyć wysiłki na rzecz dekarbonizacji i elektryfikacji ogrzewania**. W 2022 r. zainstalowano 2,8 mln pomp ciepła, ale w 2023 r. liczba ta spadła do 2,7 mln, a w 2024 r. do 2 mln[21]. Odnotowano również znaczne postępy w zakresie innych czystych technologii stosowanych w budynkach: moc dachowych instalacji fotowoltaicznych wynosiła pod koniec 2024 r. około 338 GW, a instalacje magazynowania energii w akumulatorach w Europie osiągnęły w pierwszym kwartale 2025 r. łączną moc około 66 GW, wspierając zarówno stabilność sieci, jak i integrację energii odnawialnej. **Działania podejmowane na szczeblu krajowym nie są jeszcze realizowane w tempie umożliwiającym osiągnięcie do 2050 r. zerowej emisji z budynków**, dlatego kluczowe znaczenie będzie miało szybkie wdrożenie przekształconej dyrektywy w sprawie charakterystyki energetycznej budynków.

W czerwcu Komisja opublikowała pakiet mający na celu wsparcie państw członkowskich we wdrażaniu dyrektywy w sprawie charakterystyki energetycznej budynków. Państwa członkowskie muszą dokonać transpozycji dyrektywy do maja 2026 r.

Wzmacniane są środki polityczne i regulacyjne mające na celu usunięcie barier utrudniających efektywność energetyczną. Działania regulacyjne, w tym w ramach planów odbudowy i zwiększania odporności wielu państw członkowskich, koncentrują się na usuwaniu barier poprzez uproszczenie procedur wydawania pozwoleń na renowacje budynków i podłączenia do

[19] Najnowsze dostępne dane.
[20] Odnosi się to do okresu 2023–2030.
[21] JRC, przygotowywane sprawozdanie CETO dotyczące pomp ciepła.

sieci energetycznej, rozwiązanie problemu rozdziału zachęt na rynkach wynajmu oraz promowanie szkoleń i certyfikacji dla specjalistów w dziedzinie energii. Ponadto do zachęcania do inwestycji w efektywność energetyczną i wspierania wdrażania technologii niskoenergetycznych wykorzystuje się instrumenty rynkowe, takie jak podatki, opłaty i dopłaty dotyczące energii. Systemy zobowiązujące do efektywności energetycznej i zbywalne białe certyfikaty wymagają od dostawców osiągnięcia oszczędności energii dla użytkowników końcowych. Mechanizmy ustalania opłat za emisję gazów cieplarnianych, w tym EU ETS, generują dochody na potrzeby inicjatyw na rzecz efektywności, a podatki energetyczne i opłaty od pojazdów zachęcają do zmniejszenia zużycia. Przepisy dotyczące ekoprojektu i etykietowania energetycznego dodatkowo promują energooszczędne produkty i świadome wybory konsumentów.

Wdrożenie środków na rzecz efektywności energetycznej, w tym aktualizacja przepisów dotyczących etykietowania energetycznego i ekoprojektu, przyniosło w 2023 r. szacunkowe oszczędności w wysokości około **120 mld EUR** w rachunkach za energię, a w 2030 r. kwota ta może wzrosnąć do około 162 mld EUR[22].

3.3 **Rynki energii**

Wystarczające transgraniczne połączenia międzysystemowe między państwami członkowskimi są bezwzględnym warunkiem wstępnym umożliwiającym swobodny przepływ czystej i taniej energii elektrycznej do obywateli i przedsiębiorstw w całej Europie, co przyczyni się do obniżenia cen energii elektrycznej, zwiększenia bezpieczeństwa dostaw i lepszej integracji energii odnawialnej.

Państwa członkowskie włożyły duży wysiłek w **zwiększenie zdolności transgranicznych**, czego przykładem są projekty takie jak **bałtyckie połączenie wzajemne** między Finlandią a Estonią, połączenie wzajemne ElecLink między Zjednoczonym Królestwem a Francją oraz gazociąg IGB łączący Grecję i Bułgarię. Realizacja różnych projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania powinna w jeszcze większym stopniu **poprawić poziomy połączeń międzysystemowych**. Ze zgłoszeń państw członkowskich wynika, że obecnie realizowane są 83 projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania, z których większość dotyczy elektroenergetycznych połączeń wzajemnych. Obecnie trwa proces sporządzania drugiego wykazu projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania/projektów będących przedmiotem wzajemnego zainteresowania, który obejmuje jak dotąd 230 kwalifikujących się projektów i ma zostać zakończony do końca 2025 r.

Trzynaście państw członkowskich (BE, DE, IE, EL, ES, FR, IT, CY, NL, PL, PT, RO, SE) nadal nie osiągnęło jednak celu w zakresie połączeń międzysystemowych na 2030 r. wynoszącego co najmniej 15 %, przy czym osiem z nich (IE, EL, ES, FR, IT, CY, NL, PL) również nie osiągnęło celu w zakresie połączeń międzysystemowych na 2020 r. wynoszącego 10 %[23]. Konieczne są dalsze działania, aby osiągnąć cele na 2030 r., w szczególności pod względem terminowej realizacji planowanych projektów transgranicznych.

W kwietniu ubiegłego roku ACER przesłała opinię Parlamentowi Europejskiemu i Komisji Europejskiej, w której podkreśliła pilną potrzebę poczynienia **dalszych postępów** przez operatorów systemów przesyłowych (OSP). Wewnętrzny rynek energii elektrycznej jest podstawą naszego wspólnego bezpieczeństwa dostaw i kluczowym czynnikiem umożliwiającym osiągnięcie celów w zakresie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych. Maksymalizacja wykorzystania zdolności połączeń międzysystemowych poprzez osiągnięcie minimalnego wymogu 70 % jest warunkiem wstępnym transformacji energetycznej, ponieważ handel transgraniczny wspiera wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, pozwala utrzymać koszty na niskim poziomie i zwiększa bezpieczeństwo dostaw energii elektrycznej poprzez optymalizację wykorzystania istniejącej sieci.

---

[22] Plan działania na rzecz przystępnej cenowo energii.

[23] Na podstawie danych z prognozy ENTSO-E dotyczącej zimy 2024–2025 *(obliczenia DG ENER w oparciu o dane dotyczące zdolności przesyłowych połączeń międzysystemowych i zdolności wytwórczych zgłoszonych na dzień 10 stycznia 2025 r., godz. 19.00)*.

Ponadto ważne jest, aby państwa członkowskie **zwiększyły** w swoich systemach elektroenergetycznych dostępność **elastyczności niezwiązanej z paliwami kopalnymi** poprzez zakończenie transpozycji i wdrożenie wszystkich odpowiednich przepisów UE umożliwiających skuteczny udział odpowiedzi odbioru, magazynowania i wytwarzania rozproszonego we wszystkich odpowiednich rynkach. Wiele państw członkowskich wyznaczyło ambitne cele w zakresie udziału konsumentów, wprowadzania inteligentnych liczników i wystarczalności systemu elektroenergetycznego, tworząc podstawy dla bardziej elastycznego i zintegrowanego systemu energetycznego.

3.4 **Bezpieczeństwo dostaw**

Pomyślne **przedłużenie obowiązywania** **rozporządzenia w sprawie magazynowania gazu** jest wyrazem zaangażowania Europy na rzecz **bezpieczeństwa energetycznego i odporności energetycznej**. Biorąc pod uwagę kluczową rolę, jaką dla transformacji energetycznej odgrywa bezpieczeństwo dostaw, zmiana ta pomoże przygotować się na kolejne zimy, zapewniając jednocześnie państwom członkowskim elastyczność w zapobieganiu wygórowanym cenom i zakłóceniom na rynku.

Przed końcem sierpnia 2024 r. osiągnięto poziom magazynowania gazu wynoszący 90 % i **nie odnotowano problemów z bezpieczeństwem dostaw gazu pomimo surowej zimy i stosunkowo niskiej podaży LNG** w miesiącach zimowych. Komisja i państwa członkowskie ściśle współpracowały w celu zapewnienia, aby zakończenie tranzytu rosyjskiego gazu przez Ukrainę w grudniu 2024 r. nie wpłynęło negatywnie na bezpieczeństwo dostaw. Chociaż wpływ ten był zróżnicowany w różnych regionach, ogólne bezpieczeństwo dostaw i ceny w całej UE nie ucierpiały znacząco dzięki wspólnym pracom wyprzedzającym, w tym wysiłkom na rzecz dywersyfikacji za pośrednictwem mechanizmu **AggregateEU**, które przyniosły godne odnotowania rezultaty: zarejestrowało się prawie 190 przedsiębiorstw, zagregowany popyt wyniósł 90 mld m³, podaż 160 mld m³, a między odbiorcami a dostawcami dopasowano ponad 77 mld m³ dostaw. W rezultacie udział przywozu gazu z Rosji spadł do 12 % w 2025 r. (do sierpnia) w porównaniu z 19 % w 2024 r. Unijna platforma ds. energii i surowców umożliwi również rozszerzenie agregacji zapotrzebowania na nowe produkty i towary, wykorzystując potencjał i wielkość rynku europejskiego. Na dzień 14 października 2025 r. poziom magazynowania gazu wynosił 83 % zdolności magazynowej.

Nie odnotowano również **żadnych problemów związanych z bezpieczeństwem dostaw ropy naftowej**. Niewielkie uwolnienia zapasów ropy miały miejsce z powodu zakłóceń w funkcjonowaniu rurociągów naftowych lub zamknięcia rafinerii, ale wszystkie państwa członkowskie utrzymały lub przywróciły obowiązkowe zapasy ropy. Ze względu na utrzymujące się sankcje na przywóz rosyjskiej ropy naftowej, a także na flotę cieni, tylko 3 państwa członkowskie nadal importują rosyjską ropę naftową (co odpowiada 3 % importu ropy do UE w 2024 r.).

Sytuacja w zakresie bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w UE jest ogólnie korzystna dzięki zwiększeniu zainstalowanych mocy energii ze źródeł odnawialnych, umiarkowanemu zapotrzebowaniu na energię elektryczną, ogólnie dobrej produkcji energii jądrowej i korzystnym poziomom energii wodnej w całej UE. Istotnym krokiem w kierunku zapewnienia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej było **zsynchronizowanie systemów energetycznych krajów bałtyckich** z systemem energetycznym Europy kontynentalnej, co pozwoliło Estonii, Litwie i Łotwie uzyskać pełną niezależność energetyczną od Rosji, a tym samym zapewniło zbiorowe bezpieczeństwo energetyczne UE.

W grudniu 2024 r. doszło również do zakłócenia funkcjonowania podmorskiego kabla energetycznego Estlink-2 między Finlandią a Estonią, które nie zagroziło bezpieczeństwu dostaw energii elektrycznej w regionie, ale uwidoczniło podatność krytycznej infrastruktury energetycznej na czyny dokonywane w złym zamiarze, zwłaszcza pod powierzchnią morza. W odpowiedzi Komisja przyjęła w lutym 2025 r. wspólny komunikat mający na celu wzmocnienie bezpieczeństwa i odporności kabli podmorskich w oparciu o cztery kluczowe filary: zapobieganie, wykrywanie, reagowanie i odstraszanie.

W ubiegłym roku niektóre lokalne ekstremalne zjawiska pogodowe, takie jak cyklon Eowyn w Irlandii w styczniu 2025 r., również wywarły dużą presję na unijny system elektroenergetyczny.

Kolejnym znaczącym wydarzeniem była **awaria zasilania na Półwyspie Iberyjskim 28 kwietnia 2025 r.**, która dotknęła cały Półwysep Iberyjski oraz niewielki obszar we Francji w pobliżu granicy z Hiszpanią. Działanie portugalskiej i hiszpańskiej sieci przesyłowej zostało przywrócone tej samej nocy, zgodnie z kodeksem sieci dotyczącym stanu zagrożenia i stanu odbudowy systemów elektroenergetycznych. Przyczyny tej sytuacji są nadal badane, a Komisja uważnie monitoruje ten proces. Komisja analizuje wszystkie ustalenia, w tym sprawozdania z oceny *ex post* przedłożone przez Hiszpanię i Portugalię oraz sprawozdanie panelu ekspertów powołanego przez ENTSO-E, i może rozważyć podjęcie działań mających na celu poprawę ogólnego bezpieczeństwa dostaw w UE, na przykład w ramach zbliżającego się przeglądu unijnych ram bezpieczeństwa energetycznego.

Zgłoszone cele krajowe w zakresie bezpieczeństwa energetycznego dotyczą przede wszystkim zapewnienia nieprzerwanych dostaw, a w drugiej kolejności dywersyfikacji źródeł energii. Państwa członkowskie zgłaszają wyraźne nastawienie na zwiększenie bezpieczeństwa dostaw gazu poprzez budowę nowych terminali LNG, alternatywnych tras gazociągów oraz wykorzystanie gazów odnawialnych.

3.5 **Badania naukowe, innowacje i konkurencyjność**

Czyste technologie energetyczne mają istotny wkład w gospodarkę – szacuje się, że sektor energii odnawialnej zapewnia około 1,8 mln miejsc pracy w UE, a jego całkowite obroty w 2023 r. wyniosły około 233 mld EUR[24]. Konkurencyjność unijnego sektora czystych technologii energetycznych ma kluczowe znaczenie nie tylko dla osiągnięcia celów w zakresie energii i klimatu, ale również dla tworzenia miejsc pracy, przy jednoczesnym zwiększeniu bezpieczeństwa energetycznego i gospodarczego[25].

Ważnym krokiem w kierunku wsparcia produkcji technologii neutralnych emisyjnie w UE było wejście w życie w 2024 r. aktu w sprawie przemysłu neutralnego emisyjnie (NZIA). W maju 2025 r. Komisja przyjęła cztery akty prawa wtórnego[26], co stanowiło ważny kamień milowy w procesie wdrażania NZIA. Komisja przedstawiła również komunikat, w którym oceniła podaż technologii neutralnych emisyjnie w UE i wskazała na wysoką zależność od Chin, w szczególności w odniesieniu do systemów fotowoltaicznych (94 % modułów i ogniw fotowoltaicznych) oraz akumulatorów (50 % zestawów akumulatorów, modułów i ogniw, a także 81 % aktywnych materiałów anodowych)[27]. Zasadniczo unijny sektor czystych technologii nadal boryka się z silną presją konkurencyjną. Można się spodziewać, że bez działań politycznych na poziomie globalnym utrzymają się w najbliższych latach znaczne nadwyżki mocy produkcyjnych w sektorach akumulatorów, energii słonecznej, energii wiatrowej (gondole) i wodoru (stosy elektrolizerów)[28].

UE jest światowym liderem w zakresie publicznych wydatków na badania i innowacje w dziedzinie czystych technologii energetycznych, a w ostatnich latach zwiększyła swoje inwestycje publiczne w tym sektorze[29]**.** W 2023 r. państwa członkowskie przeznaczyły prawie 8,5 mld EUR na finansowanie badań naukowych związanych z priorytetami unii energetycznej dotyczącymi badań i innowacji, zwiększając swoje wydatki o jedną piątą w porównaniu

[24] EurObserv'ER, „The State of Renewable Energies in Europe" [Sytuacja w zakresie energii odnawialnych w Europie], wydanie z 2024 r., 2025.
[25] Bardziej kompleksowa ocena znajduje się w sprawozdaniu z postępów w dziedzinie konkurencyjności w zakresie czystych technologii energetycznych z 2025 r., COM(2025) 74 final.
[26] Zob.: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/pl/ip_25_1324.
[27] C(2025) 3236.
[28] BloombergNEF, „Energy Transition Supply Chains" [Łańcuchy dostaw związane z transformacją energetyczną], 2025.
[29] CETO, „Overall Strategic Analysis of Clean Energy Technology in the European Union – 2024 Status Report" [Ogólna analiza strategiczna czystych technologii energetycznych w Unii Europejskiej – sprawozdanie dotyczące stanu w 2024 r.], 2025.

z poprzednim rokiem. Na poziomie UE kwotę tę uzupełniono o ponad 2 mld EUR na finansowanie odpowiednich projektów w ramach programu „Horyzont Europa". Łączna kwota plasuje UE na czele największych gospodarek pod względem publicznych wydatków na badania i innowacje w dziedzinie czystych technologii energetycznych[30]. **Prywatne inwestycje w badania naukowe i innowacje**, które zapewniają ponad trzy czwarte finansowania badań naukowych i innowacji w dziedzinie czystych technologii energetycznych w dużych gospodarkach, są jednak na znacznie wyższym poziomie w głównych gospodarkach azjatyckich niż w UE i USA[31]. Uruchomiona w maju 2025 r. **unijna strategia na rzecz przedsiębiorstw typu start-up i scale-up** ma na celu zniwelowanie luki innowacyjnej między UE a jej głównymi światowymi konkurentami. Kluczowe działania w ramach tej strategii obejmują wspieranie regulacji sprzyjających innowacjom, poprawę dostępu do finansowania oraz przyspieszenie absorpcji innowacji przez rynek i ekspansji rynkowej.

Nowy system zarządzania **europejskim strategicznym planem w dziedzinie technologii energetycznych** (plan EPSTE), zaproponowany przez Komisję w 2025 r., ma na celu **określenie** wraz z państwami członkowskimi **wspólnych programów wdrażania i inwestycji dla poszczególnych technologii**, aby jeszcze lepiej wykorzystać synergię między UE, państwami członkowskimi oraz zainteresowanymi stronami z sektora badań energetycznych i przemysłu. Ponadto w 2025 r. w planie EPSTE zaczęto **w większym stopniu uwzględniać wyzwania przekrojowe**, takie jak absorpcja innowacji przez rynek, obieg zamknięty, cyfryzacja i umiejętności społeczne. Zgłoszone przez państwa członkowskie cele krajowe wynikające z planów EPSTE wskazują na silny nacisk na systemy energetyczne i wodór. Jeśli chodzi o technologie jądrowe, europejski sojusz przemysłowy na rzecz małych reaktorów modułowych opublikował we wrześniu 2025 r. swój strategiczny plan działania, w którym wskazano konkretne inicjatywy mające na celu wsparcie i przyspieszenie rozwoju oraz wdrożenia małych reaktorów modułowych poprzez realizację szeregu wybranych projektów do początku lat 30. XXI wieku. Jeśli chodzi o energię termojądrową, projekt ITER osiągnął w zeszłym roku wszystkie kluczowe wskaźniki efektywności, a w pierwszym półroczu 2025 r. wskaźniki świadczyły o tym, że realizacja projektu odbywa się zgodnie z harmonogramem i zbliża się do etapu badań naukowych, który otworzy drzwi do komercjalizacji przemysłowej.

4. DECYDUJĄCY MOMENT NA DOKOŃCZENIE PROCESU TWORZENIA SOLIDNEJ UNII ENERGETYCZNEJ

Dekarbonizacja stanowi potężną szansę na wzrost gospodarczy: może zapewnić stabilność cen i rynków energii, obniżyć koszty rachunków za energię, stworzyć wysokiej jakości miejsca pracy i zwiększyć konkurencyjność przemysłu europejskiego, a wszystko to przy jednoczesnym zwiększeniu krajowej produkcji energii, co przyniesie korzyści pod względem bezpieczeństwa dostaw i niezależności energetycznej.

Pełna realizacja Planu działania w zakresie przystępnej cenowo energii zaczyna przynosić pierwsze efekty w terenie. W nadchodzących miesiącach priorytetem pozostanie obniżenie cen energii dla wszystkich obywateli Unii i przedsiębiorstw unijnych, przy jednoczesnym przyspieszeniu wdrażania ram na 2030 r. Komisja zintensyfikuje wysiłki w oparciu o zestaw działań zapowiedzianych 21 października[32].

Jednocześnie stworzy solidne podstawy do kontynuowania transformacji w następnym dziesięcioleciu i **osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r.**

Wniosek Komisji dotyczący zmiany Europejskiego prawa o klimacie poprzez ustanowienie unijnego celu klimatycznego na 2040 r. polegającego na redukcji emisji netto gazów cieplarnianych o 90 % w porównaniu z poziomami z 1990 r. jest obecnie rozpatrywany przez współprawodawców.

[30] Analiza JRC dotycząca sprawozdań CETO z 2025 r. (w przygotowaniu).
[31] COM(2025) 74 final.
[32] „Komisja zwiększa wysiłki na rzecz obniżenia cen energii poprzez zestaw działań mających na celu pomoc dla przemysłu i konsumentów" – Energia.

Po jego uzgodnieniu unijny cel klimatyczny na 2040 r. posłuży jako punkt odniesienia dla ram polityki UE na nadchodzącą dekadę. Doświadczenia zdobyte podczas wdrażania obecnych ram regulacyjnych, w tym rozporządzenia w sprawie zarządzania unią energetyczną, uwypukliły znaczenie dostosowania ambicji do zdolności do osiągania celów oraz zapewnienia koordynacji strategii krajowych.

Należy skupić się na przedstawianiu spójnych i przewidywalnych ram polityki zapewniających długoterminową pewność państwom członkowskim, inwestorom i obywatelom na kolejnym etapie transformacji energetycznej. Aby to osiągnąć, trzeba sprostać kilku rysującym się wyzwaniom.

Po pierwsze, **pogłębiona elektryfikacja będzie miała zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia ambitnego ograniczenia emisji gazów cieplarnianych i zaspokojenia potrzeb energetycznych konkurencyjnej i dobrze prosperującej UE**. Udział energii elektrycznej w końcowym zapotrzebowaniu na energię utrzymuje się jednak od ponad dziesięciu lat na stałym poziomie wynoszącym około 23 %. Aby osiągnąć cele UE w zakresie dekarbonizacji i zapewnić elektryfikację na wielką skalę transportu lądowego, ogrzewania pomieszczeń i wody oraz wielu procesów przemysłowych, do 2030 r. udział ten musi wzrosnąć do jednej trzeciej (około 32 %), jak wskazano w Pakcie dla czystego przemysłu, a do 2040 r. – prawie dwukrotnie, aby osiągnąć 50 %.

Biorąc również pod uwagę energię elektryczną potrzebną do produkcji wodoru, zmiana ta będzie wymagała ponad dwukrotnego zwiększenia mocy wytwórczych do 2040 r., a także zainwestowania **do 2040 r. około 1 bln EUR w sieci energetyczne i elastyczność**.

Po drugie, aby to **strategiczne podejście było racjonalne pod względem kosztów**, konieczne będzie również dalsze wspieranie wdrażania **energooszczędnych** technologii oraz zapewnienie, aby wszystkie gospodarstwa domowe i przedsiębiorstwa były wyposażone w inteligentne liczniki. Co najważniejsze, ogromna część potrzeb inwestycyjnych w zakresie efektywności energetycznej w latach 2030–2040 dotyczy **renowacji istniejących budynków**, w tym modernizacji systemów ogrzewania i chłodzenia, w szczególności w sektorze mieszkaniowym, gdzie potrzeby sięgają nawet 241 mld EUR rocznie[33].

Po trzecie, **konieczny jest dynamiczny rozwój innowacyjnych technologii opracowanych w Europie, aby transformacja energetyczna zakończyła się sukcesem** i aby przyszły system energetyczny opierał się na konkurencyjnym unijnym sektorze czystych technologii. Opracowywanie i wdrażanie rozwiązań cyfrowych oraz zastosowań sztucznej inteligencji ma ogromny potencjał w zakresie zapewnienia większej wydajności i elastyczności systemu energetycznego oraz ułatwienia integracji odnawialnych źródeł energii po niższych kosztach. Jednocześnie ważne jest zapewnienie cyberbezpieczeństwa systemu energetycznego UE i zaplanowanie uwzględnienia rosnącego zużycia energii przez centra danych[34].

Aby wesprzeć radykalne przekształcenie systemu energetycznego, do 2040 r. inwestycje w czystą energię będą musiały wzrosnąć z około 240 mld EUR w 2020 r. do około 695 mld EUR rocznie. Inwestycje te muszą wspierać rozwój, cyfryzację i modernizację infrastruktury elektroenergetycznej, produkcję krajową i systemy magazynowania.

Kluczowe znaczenie będzie miało wykorzystanie inwestycji publicznych i mobilizacja inwestycji prywatnych, a także stworzenie innowacyjnych instrumentów finansowych, które będą wspierać zrównoważone inwestycje w dziedzinie energii i klimatu w całej UE oraz sprzyjać współpracy transgranicznej. Na przykład unijny mechanizm finansowania energii ze źródeł odnawialnych mógłby wspierać efektywność kosztową i zwiększać ambicje państw członkowskich poprzez ułatwianie przeprowadzania ogólnounijnych aukcji energii odnawialnej, zgodnie z zaleceniami zawartymi w raporcie Letty.

[33] SWD(2024) 64 final.

[34] MAE przewiduje 70-procentowy wzrost zużycia energii przez centra danych w Europie w latach 2025–2030: „Energy and AI” [Energia a AI].

Jak wskazano w Planie działania na rzecz przystępnej cenowo energii oraz w planie działania na rzecz efektywności energetycznej, zwiększenie skali unijnych systemów gwarancji dotyczących usług w zakresie efektywności energetycznej i instrumentów przyspieszających efektywność energetyczną przyczyni się do wzmocnienia rynku efektywności energetycznej i przekształcenia oszczędności energii w towar rynkowy, który pomoże Europejczykom korzystać z usług mogących obniżyć rachunki za energię. Zbliżający się przegląd rozporządzenia w sprawie zarządzania unią energetyczną stanowi okazję do przekształcenia krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu w **wiarygodne strategie inwestycyjne**, które pozwolą na przeprowadzenie reform i skuteczne przeznaczenie środków finansowych na czystą transformację.

W następstwie **śródokresowego przeglądu polityki spójności** państwa członkowskie mogą wykorzystywać fundusze objęte polityką spójności do wspierania projektów dotyczących połączeń międzysystemowych oraz związanej z nimi infrastruktury przesyłowej, dystrybucyjnej i magazynowej.

Ponadto we wniosku dotyczącym ambitnych wieloletnich ram finansowych (WRF) w wysokości 1,98 bln EUR na lata 2028–2034 (w cenach bieżących) zaproponowano pięciokrotne zwiększenie budżetu **instrumentu „Łącząc Europę”** w celu wzmocnienia infrastruktury transgranicznej potrzebnej do stworzenia solidnej unii energetycznej.

Plany partnerstwa krajowego i regionalnego mają wspierać krajowe sieci przesyłowe i dystrybucyjne, również z uwzględnieniem sieci transeuropejskiej (TEN-E). Ramy odporności na zmianę klimatu będą miały na celu m.in. zapewnienie, aby wszystkie inwestycje i główne strategie polityczne podatne na skutki zmiany klimatu były opracowywane tak, aby stawić czoła zagrożeniom klimatycznym, które mogą urzeczywistnić się w ich cyklu życia. We wniosku uwzględniono również **Europejski Fundusz Konkurencyjności**, który uprości i przyspieszy finansowanie unijne oraz pobudzi prywatne i publiczne inwestycje w technologie strategiczne, w tym technologie mające kluczowe znaczenie dla przejścia na czystą energię.

Zasadnicze znaczenie będzie miało zapewnienie spójności między przyszłymi KPEiK a opracowaniem planów partnerstwa krajowego i regionalnego, włącznie z ich przeglądem śródokresowym. Będzie to wspierać dostosowanie priorytetów inwestycyjnych do długoterminowych reform energetycznych oraz realizację infrastruktury leżącej u podstaw prawdziwie zintegrowanej unii energetycznej, w tym usunięcie ośmiu kluczowych wąskich gardeł określonych w ramach autostrad energetycznych.

Uproszczenie odgrywa kluczową rolę w szybszym osiągnięciu celów polityki energetycznej na poziomie krajowym i unijnym w oparciu o dialogi na temat wdrażania i konsultacje na temat stosowania przepisów w praktyce. Obowiązujące rozporządzenie w sprawie zarządzania unią energetyczną stanowiło już duży krok naprzód w tym zakresie, ale konieczne są dalsze działania w celu jeszcze większego usprawnienia i dostosowania do siebie elementów związanych z planowaniem, sprawozdawczością i monitorowaniem inwestycji. Mogłoby to usprawnić procesy i zapewnić, aby przyszłe ramy polityki energetycznej i klimatycznej **pozostały elastyczne i dobrze ukierunkowane, przy jednoczesnym zapewnieniu ambitnej transformacji klimatycznej i energetycznej**. Przyszłe ramy w dziedzinie energii i klimatu powinny być wykorzystywane w sposób bardziej strategiczny do przyciągania inwestycji i wspierania wdrażania przez państwa członkowskie.

Obywatele Unii muszą odczuwać korzyści płynące z transformacji energetycznej w swoim codziennym życiu. Zapewnienie obywatelom możliwości zaangażowania się na etapie planowania i opracowywania projektów energetycznych i infrastruktury sieciowej lub wspieranie ich w korzystaniu z innowacyjnych ofert w celu uniknięcia skutków zmienności cen zapewni akceptację społeczną niezbędną do osiągnięcia celów UE i przyczyni się do obniżenia rachunków za energię. Przykładem stanowiącym wkład w przyszłe inicjatywy UE może być panel obywatelski na temat efektywności energetycznej zorganizowany przez Komisję Europejską w 2024 r.

Wszystkie te ulepszenia muszą razem przyczynić się do stworzenia bardziej spójnych, przyszłościowych ram, które będą w stanie wesprzeć przejście UE na czystą energię w nadchodzącym dziesięcioleciu, przy zachowaniu konkurencyjności, przystępności cenowej,

bezpieczeństwa i sprawiedliwości społecznej, a także przyczynić się do dokończenia procesu tworzenia unii energetycznej.

ZAŁĄCZNIK 1

Tabela: Postępy we wdrażaniu Planu działania na rzecz przystępnej cenowo energii

 ukończono w toku

Działania w ramach filaru I: *Obniżenie kosztów energii*	**Poddziałanie**	**Stan**	**Termin**
1. Przystępne cenowo rachunki za energię	**Wytyczne** dotyczące metod ustalania taryf sieciowych i inwestycji wyprzedzających w sieci energetyczne		II kw. 2025 r.
	Zalecenie dla państw członkowskich dotyczące wykorzystania elastyczności (w tym na podstawie dyrektywy w sprawie opodatkowania energii) w obniżaniu opodatkowania energii elektrycznej		IV kw. 2025 r.
	Pakiet energetyczny dla obywateli, w tym wytyczne i środki dotyczące ubóstwa energetycznego i społeczności energetycznych		I kw. 2026 r.
2. Obniżenie kosztów dostaw energii elektrycznej	**Projekt pilotażowy EBI** dotyczący **umów zakupu czystej energii elektrycznej** (500 mln EUR), pakiet dotyczący **produkcji elementów sieci energetycznych** (1,5 mld EUR)		II kw. 2025 r.
	Wytyczne dotyczące innowacyjnych form wdrażania odnawialnych źródeł energii oraz obszarów przyspieszonego rozwoju sieci i magazynowania		II kw. 2025 r.
	Wsparcie wdrożeniowe Komisji poprzez rozszerzenie inicjatywy „Accele-RES”, wykorzystanie grupy ekspertów ds. wydawania pozwoleń, CA-RES, dialog na temat wdrażania, narzędzie przewodnie zawierające pytania i odpowiedzi		II kw. 2025 r.
	Przegląd **ram pomocy państwa**		II kw. 2025 r.
	Wytyczne dotyczące opracowywania kontraktów na transakcje różnicowe		IV kw. 2025 r.
	Wnioski ustawodawcze mające na celu usprawnienie wydawania pozwoleń dotyczących infrastruktury energetycznej, magazynowania energii i odnawialnych źródeł energii		IV kw. 2025 r.
	Pakiet dotyczący europejskich **sieci energetycznych**		IV kw. 2025 r.
	Wytyczne dotyczące promowania wynagradzania za elastyczność w umowach detalicznych		IV kw. 2025 r.
	Kodeks sieci dotyczący odpowiedzi odbioru		I kw. 2026 r.
	Przepisy dotyczące rynku terminowego w celu zwiększenia możliwości zabezpieczenia		III kw. 2026 r.
	Dostosowanie krajowych procedur wydawania pozwoleń i wzmocnienie zdolności organów krajowych przez **państwa członkowskie**		Najszybciej, jak to możliwe

3. Poprawa funkcjonowania rynków gazu	**Wykorzystanie siły nabywczej UE**		II kw. 2025 r. – 2026 r.
	Produkt **EBI** dla MŚP dotyczący efektywności energetycznej, program gwarancyjny, projekt pilotażowy		III kw. 2025 r.
	Ocena ogólnounijnego rynku dla **systemu certyfikacji oszczędności energii**		III kw. 2025 r.
	Aktualizacja unijnych **przepisów dotyczących etykietowania energetycznego i ekoprojektu**		III kw. 2025 r.
	Ocena dostępu do kapitału i zachęt finansowych		IV kw. 2025 r.
	Ocena **grupy zadaniowej ds. rynku gazu**		IV kw. 2025 r.
	Wzmocnienie nadzoru i egzekwowania przepisów przez państwa członkowskie i organy nadzoru rynku		Najszybciej, jak to możliwe
4. Efektywność energetyczna	**Program EBI** na rzecz efektywności energetycznej w MŚP		III kw. 2025 r.
	Zwiększenie **wydajności urządzeń i produktów**		Najszybciej, jak to możliwe
Działania w ramach filaru II: ***Dokończenie procesu tworzenia unii energetycznej***	**Poddziałania**	**Stan**	**Termin**
5. Dokończenie procesu tworzenia unii energetycznej	Ustanowienie **Grupy Zadaniowej ds. Unii Energetycznej**		II kw. 2025 r.
	Przykładowy program energetyki jądrowej (PPEJ)		II kw. 2025 r.
	Biała księga w sprawie **pogłębienia integracji rynku energii elektrycznej**		IV kw. 2025 r.
	Strategia na rzecz inwestycji w czystą energię		IV kw. 2025 r.
	Strategiczny plan w dziedzinie technologii energetycznych		IV kw. 2025 r.
	Plan działania na rzecz elektryfikacji, strategia w zakresie ogrzewania i chłodzenia, strategiczny plan działania na rzecz cyfryzacji i sztucznej inteligencji		I kw. 2026 r.
	Strategia na rzecz syntezy jądrowej		2026
	Przegląd **rozporządzenia w sprawie zarządzania unią energetyczną**		Do połowy 2027 r.
Działania w ramach filaru III: ***Przyciągnięcie inwestycji i zagwarantowanie***	**Poddziałanie**	**Stan**	**Termin**

realizacji			
6. Umowy trójstronne	Rozpoczęcie procesu zawierania **trójstronnych umów sektorowych** na rzecz przystępnej cenowo energii dla europejskiego przemysłu		IV kw. 2025 r.
Działania w ramach filaru IV: ***Przygotowanie na potencjalne kryzysy***	**Poddziałanie**	**Stan**	**Termin**
7. Bezpieczeństwo dostaw w celu zagwarantowania stabilności cen	Przegląd **ram regulacyjnych w zakresie bezpieczeństwa energetycznego**		I kw. 2026 r.
8. Przygotowanie na kryzysy cenowe	**Wytyczne** dotyczące systemów **zmniejszania popytu w okresach szczytowego zapotrzebowania** i unikania skoków cen w okresach przeciążenia systemu		W toku
	Tymczasowe zwiększenie transgranicznych zdolności przesyłowych połączeń międzysystemowych w czasie kryzysów		Bezterminowo
Monitorowanie działań	**Poddziałanie**	**Stan**	**Termin**
Sprawozdanie na temat stanu unii energetycznej	Wdrożenie planu działania, monitorowanie postępów w jego realizacji i przekazywanie informacji w sprawozdaniach na temat stanu unii energetycznej przez Komisję		Co roku

ZAŁĄCZNIK 2 – Sprawozdanie z postępów w dziedzinie konkurencyjności

Niniejszy załącznik zawiera aktualne informacje na temat konkurencyjności UE w zakresie czystych technologii energetycznych, stanowiące uzupełnienie sekcji 3.5. Opiera się on na sprawozdaniu z postępów[35] przyjętym wraz z Paktem dla czystego przemysłu i Planem działania na rzecz przystępnej cenowo energii w lutym 2025 r., a także na pracach Obserwatorium Czystych Technologii Energetycznych (CETO).

1. Zmiany na rynkach światowych

Globalne inwestycje w czystą energię przewyższyły inwestycje w paliwa kopalne, a około dwie trzecie z 3 bln EUR kapitału, który ma zostać zainwestowany w sektorze energetycznym w 2025 r., będzie przeznaczone na czyste technologie energetyczne[36]. Odnawialne źródła energii są najbardziej konkurencyjnymi pod względem kosztów źródłami energii elektrycznej w UE, gdzie w 2024 r. udział energii odnawialnej w koszyku energii elektrycznej osiągnął 47 %.

UE pozostaje ważnym graczem w handlu czystymi technologiami, odnotowując ostatnio spadek deficytu handlowego w zakresie pomp ciepła, fotowoltaiki i akumulatorów oraz nadwyżkę w zakresie energii słonecznej termicznej. Poprawa ta wynika jednak częściowo ze słabszego popytu i wysokich stanów magazynowych, a nie z ożywienia w sektorze produkcyjnym. W 2024 r. nastąpił spadek wywozu, a wartość unijnego wywozu zmniejszyła się o 7 %[37]. Na poziomie globalnym oczekuje się utrzymania nadwyżki mocy produkcyjnych w sektorach energii słonecznej, akumulatorów, energii wiatrowej i wodoru, przy czym dominującą pozycję w odniesieniu do inwestycji i produkcji zajmują Chiny, które dysponują ponad 85 % światowych mocy produkcyjnych w sektorach energii słonecznej i akumulatorów. Koszty produkcji w UE utrzymują się na znacznie wyższym poziomie – według szacunków chińskie moduły fotowoltaiczne są o 35–65 % tańsze od europejskich, a turbiny wiatrowe o około jedną trzecią[38].

2. Produkcja i łańcuchy dostaw technologii neutralnych emisyjnie

Zgodnie z Paktem dla czystego przemysłu i aktem w sprawie przemysłu neutralnego emisyjnie wspieranie produkcji czystych technologii jest centralnym elementem polityki UE. W 2025 r. przyjęto nowe ramy pomocy państwa i ramy podatkowe w celu wsparcia inwestycji, natomiast prawodawstwo wtórne dotyczące aktu w sprawie przemysłu neutralnego emisyjnie zapewnia narzędzia służące zwiększeniu zdolności UE i stosowaniu kryteriów odporności w zamówieniach publicznych i aukcjach. Pomimo tych środków nadal utrzymują się istotne zależności: w 2023 r. ponad 90 % modułów fotowoltaicznych, prawie 80 % wszystkich systemów fotowoltaicznych, połowa komponentów akumulatorów oraz zdecydowana większość magnesów trwałych do turbin wiatrowych pochodziło z Chin[39].

UE utrzymuje silną pozycję w dziedzinie turbin wiatrowych, technologii sieci energetycznych, energii wodnej i wysokiej klasy pomp ciepła, a także jest światowym liderem w dziedzinie biogazu i biometanu. Ma również dobrą pozycję w dziedzinie innowacyjnych paliw dla transportu lotniczego i morskiego, choć produkcja prowadzona jest nadal na niewielką skalę i jest kosztowna. W 2024 r. całkowita wartość produkcji czystych technologii w UE w zakresie sześciu

[35] COM(2025) 74 final.
[36] MAE, „World Energy Investment” [Światowe inwestycje w zakresie energii], 2025. Do obliczeń użyto średniego kursu 0,9239 EUR za 1 USD dla całego 2024 r. w oparciu o dane EBC.
[37] JRC, na podstawie danych COMEXT/COMTRADE dotyczących wybranych technologii (akumulatory litowo-jonowe, moduły fotowoltaiczne, energia słoneczna termiczna, pompy ciepła, energia wodna, energia wiatrowa) na potrzeby sprawozdań CETO z 2025 r. (w przygotowaniu).
[38] MAE, „Advancing Clean Technology Manufacturing” [Rozwój produkcji czystych technologii], 2024.
[39] COM(2025) 3236.

kluczowych czystych technologii energetycznych zmniejszyła się o 11 % do 35 mld EUR, przy czym silny wzrost odnotowano jedynie w przypadku energii wiatrowej i wodnej[40].

3. Tendencje w zakresie badań naukowych i innowacji

UE pozostaje światowym liderem w zakresie publicznych inwestycji w badania naukowe i innowacje w dziedzinie czystych technologii energetycznych – w 2023 r. uruchomiono na ten cel środki w wysokości ponad 10,5 mld EUR. Prywatne badania naukowe i innowacje, które dominują na świecie, są jednak znacznie bardziej rozpowszechnione w dużych gospodarkach azjatyckich (0,37–0,64 % PKB) niż w UE (0,17 % PKB) i Stanach Zjednoczonych (0,08 % PKB)[41], co stawia UE w niekorzystnej sytuacji. UE nadal zajmuje wysoką pozycję pod względem liczby złożonych wniosków patentowych o wysokiej wartości w dziedzinie energii odnawialnej i efektywności energetycznej. Uwzględniając wspomniane tendencje w zakresie patentów, UE zajmuje dobrą pozycję w dziedzinie technologii takich jak energia wiatrowa, wodór, inteligentne sieci energetyczne i energia oceaniczna, ale pozostaje w tyle za krajami takimi jak Stany Zjednoczone i Chiny w dziedzinie akumulatorów, fotowoltaiki, energii geotermalnej i technologii cyfrowych[42]. W 2024 r. globalne inwestycje kapitału wysokiego ryzyka w czyste technologie energetyczne kontynuowały spadek zaobserwowany w 2023 r. W 2024 r. w UE inwestycje kapitału wysokiego ryzyka w czyste technologie spadły o połowę. W ostatnich latach udział Europy w rynku światowym wzrósł jednak do prawie jednej piątej. W przeciwieństwie do Stanów Zjednoczonych i Chin, w których realizowanych jest wiele transakcji średniej wielkości, wyniki UE opierają się na niewielkiej liczbie bardzo dużych transakcji[43].

Niedawne inicjatywy w dziedzinie energii jądrowej obejmują utworzenie sojuszu przemysłowego na rzecz małych reaktorów modułowych i przygotowania do europejskiej strategii na rzecz syntezy jądrowej. Ponadto reforma planu EPSTE wzmocni koordynację między państwami członkowskimi, zainteresowanymi stronami z sektora badań naukowych oraz przemysłem. W przyszłości zaproponowany Europejski Fundusz Konkurencyjności będzie działał równolegle z programem „Horyzont Europa", zapewniając ciągłe wsparcie od badań naukowych po wdrożenie, natomiast program TechEU EBI ma zmobilizować do 2027 r. 250 mld EUR, w tym dzięki wsparciu UE. Wszystkie te instrumenty mają na celu wzmocnienie zdolności Europy do zwiększenia skali innowacji, zabezpieczenia łańcuchów dostaw i utrzymania konkurencyjności w globalnym wyścigu o czystą energię.

[40] JRC, na podstawie danych PRODCOM dotyczących wybranych technologii (akumulatory litowo-jonowe, moduły fotowoltaiczne, energia słoneczna termiczna, pompy ciepła, energia wodna, energia wiatrowa) na potrzeby sprawozdań CETO z 2025 r. (w przygotowaniu).

41 CETO, „Overall Strategic Analysis of Clean Energy Technology in the EU: 2024 Status Report" [Ogólna analiza strategiczna czystych technologii energetycznych w Unii Europejskiej: sprawozdanie ze stanu w 2024 r.], 2025.

[42] CETO, „Overall Strategic Analysis of Clean Energy Technology in the EU: 2024 Status Report" [Ogólna analiza strategiczna czystych technologii energetycznych w Unii Europejskiej: sprawozdanie ze stanu w 2024 r.], 2025.

[43] Analiza JRC dotycząca sprawozdań CETO z 2025 r. (w przygotowaniu).